

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

3-hasábos postt. sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Stílus: postt. sorra 46 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Vasárnap, október 1.

Mai számunk főbb közleményei:

A miniszterek audienziái.
Aradváros virilistái.
Fegyelmi vizsgálat az aradi árvaszék ellen.
Az aradi gyásznap.
Öngyilkos urileány.
A tripoliszi bonyodalom.
Kullasztások.
Esterházy Pál gróf a börzén.
Aradmegye virilistái.
Tarkaságok

AZ ARADI
KÖZLÖNY INTÉZET
KÖNYVTÁRA

Virilisták.

Arad, szeptember 30.

Mielőtt a jövő esztendőre megállapították azok névsorát, akik a vagyon jogán (azaz, dehogyan a vagyon: az adó jogán; a nagy adó tudniillik nem jelenti mindig a nagy vagyont) tagjai lesznek a város törvényhatóságának: nem jutott eszébe a bizottságban ülőknek, hogy elavult, pusztulásban levő intézményt ápolnak, melengetnek, s ki tudja, vajjon nem csupán néhány évig lesz alkalom azt a mai módon összeállítani?

A választói cenzus haldoklása az enyészet csiráit bizony a virilizmus felé is lehelgeti. A virilizmus a vagyonnak, az emberi egyenlőtlenségnek jogán épül, tehát igazságtalan. Igazságtalan, akár a főrendek előjoga, s mint minden olyan kiváltság, amelyre nem a közbizalom ad szerkezet.

Vannak azonban előjogok és kivételek, amelyekre szükség van, sőt vannak jogtalanságok is, amelyeket bizonyos, jelentős érdekek miatt fenn

kell tartani. Példának itt van rá a parlamenti inkompatibilitás esete. Az összeférhetetlenségnek szigorúan végrehajtott elve kizárta a parlamentből azokat, akiknek gazdasági és pénzügyi tudására, hozzáértésére, tapasztalataira több szüksége van a parlamentnek, mint a házszabály-korifeusokra, sőt sok közjogásznak elméleti tudományára.

Ha a városparlament csupa választott tagból állana: az egyenlőség és a jog elvének bizonyára jobban megfelelné. De jobb, lelkiismeretesebb lenne az olyan törvényhatóság?

Talán abszurdumnak látszik, de a törvényhatóság sok tekintetben egy részvénytársaság intézőinek szerepéhez hasonlít visel. Amikor — s ez a törvényhatóság hivatásának tulnyomó része — anyagi ügyeket kell elintézni, a város javára okos üzletpolitikát folytatni, takarékoskodni, akkor mindig fontos, hogy az intézkedők felelőssége ne csak erkölcsi legyen, de átütődjön a városatyák egy részének teherviselésén is. Valljuk be, — ép ami törvényhatóságunk élete ad igen sok esetet rá példának, — a városatyák egy részét, amikor adakozás, fizetés-javítás, pótlék megadás, segélyosztás és hasonlókról van szó, — könnyen elfogja a jószívűködés, amelynek nem tud ellenállni. Valamennyinek ez a programja: le kell szállítani a pótladót. De azért nincs olyan kérelem, amely pártolót ne tudna fogni s alig van városatya, aki a kérelemnek, vagy az ajánló szónak

ellent szeretne mondani. Hiszen igaz, minden nemes célt pártolni illik, minden tisztviselőre ráfér a méltánylás, a kis emberekre még épen a segítség: de ép ezeknek elismeréséből nő a pótladó!

Igaz, hogy a szegényebb embert a maga kisebb adója ép annyira, vagy még jobban nyomja, mint a gazdagot az ő nagyobb porciója. Azonban elvitázhatatlan, hogy a legnagyobb adót fizetőknek a felelősségbe való bevonása fékezője a város fokozottabb költségeinek. A kinél az egy-két percent pótladó-emelés nagyobb összege jelent, az kétségtelenül komolyabb figyelemmel, a maga bőrét féltő gonddal fogja kísélni a város gazdálkodását, s hamarabb beleszó, a mikor valamely könnyelmű kiadást, vagy olyan modern alkotásnak eszméjét látja, amelyhez még nem vagyunk elég jómóduak.

De mindenesetre korrigálni kellene az intézményt. Amint, hogy a törvény annak idején könnyebb bejutást biztosított azoknak, akiknek diplomájuk van, valamint azoknak, akik a kereskedő- és iparos osztály közbizalmát élvezik, azon mód a kedvezéseket továbbra is ki kellene terjeszteni. Amikor a virilistákról szóló törvényt alkották, nem volt számba vett osztály a *magántisztviselők* osztálya, amely ma jelentős számot tesz és a városok értelmiségének is komoly, értékes része. Miután a választásokon nem mindenütt van mód arra, hogy ezek képviseltetést nyerjenek, a viri-

Magyar élet Genfben.

Írta: Szöllősi István.

A genfi egyetem második emeleti folyosóján van egy nagy tábla, melyet a téli rendes hallgatók közül és a nyári „Cours de vacances” hat hetes vendégei közül is a magyarok okvetlenül megnéznék. 1896. óta van ott az a tábla, melyen nem kis türelemmel összeírta Harvey Róbert professzor azokat a genfi polgárokat, akik a világ valamely részén híres emberek, akik valamikor a szépséges genfi tó kék vize mellett éltek hosszabb-rövidebb ideig. Ez az Angliából odaszakadt nyelvprofesszor megtette azt, amiért immár közel négyszáz év óta sir a magyar nóta: megcsinálta az önálló Magyarországot. Annyira önállóan csinálta meg a lelkes magyarbarát angol, hogy Ausztriát egészen meg is szüntette. A Genfben élt kiváltságok közt Magyarországnak önálló helyet szánt, azt az egy-két osztrákot pedig, akit a megemlékezésre érdemesített, egyszerűen Németországba kebeleztette be. Így tett például II. Józseffel, akiről megjegyzi, hogy Ausztria uralkodója volt.

A Hungary szakaszában az első King Sigismund (1386—1437) és mindjárt utána Counts Joseph and Ladislaus Teleky, baron Eötvös statesman 1813—1871, „general Klapka, illustrious Hungarian,” akiről megírja még, hogy

1849-ben az osztrákok ellen küzdött és Genfben állampolgárságot szerezvén 1856-ban Genf nagy újjászervezőjével, Fazy James-szel egyszerre megválasztották az államtanács tagjává. Ott vannak még a híres magyarok sorában Szemere, Liszt Ferenc, aki a genévei Conservatorium tanára volt egy évig Kossuth „the great Hungarian patriot”, Türr, akit azzal jellemez, „colleague of Kossuth and Klapka.”

Ez a tábla okozta, hogy Genfben az utóbbi években a magyar élet mozgékonyabb, kifele erősebb lett. Néhány év előtt ugyanis a genfi egyetemre magántanárnak került egy fiatal, haladó szellemű és tudásban gazdag magyar tanár, aki Budapesten nem tudott tehetsége szerint érvényesülni, mert a nekijáró állás egy nagy ur fiának kellett. A szociális törvényhozásról adott elő, közbe magyar újságban is ismertette Genf példás társadalmi intézményeit. Mádai Andor dr. volt az a fiatal tanár, aki cselekvő hazafiaságával a Hungaria diák egyesületet az idegenek számára nem kis patriciusi büszkeséggel zárkózott genfi társadalomban is számottevő tényezővé tudta tenni. Mikor Harvey tábláján Klapka és Fazy nevét együtt olvasta, megértette, hogy az élő magyarság ügyét ismertté és vonzóvá lehet tenni Klapka emlékének felújításával. Kikutatta, hogy Komárom híres védője a Rue des Paques egy villaszerű házában lakott. Megcsináltatta egy hozzá hasonló lelkes fiatal magyar szobrasszal

a tábornok domborn arcképét és megfelelő ünneppel elhelyeztette a házban, melyet 1908. óta csak „Maison Klapka” néven ismernek a benne lévő Gambrinus brasserie nagyszámú törzsvendégei. Ott van a „Société d'étudiants Hungaria” helyisége, melyből Mádai Andor kis magyar gárdája intézte a haditerveket az egyetemi és városi hatóságok és a sajtó megnyerésére. A Hungaria Mádai Andor elnöksége alatt valósággal a magyar szellemi élet függetlenségének konzulatusává lett. Az egyetemen most már egyáltalában nem tévesztik össze Magyarországot Ausztriával, a sajtó pedig közleményeiben mindig szeretettel veszi tudomásul a helyi magyar mozgalmakat. A hazai dolgokban persze a Bécsből kapott tudósítások gyakran megtévesztik. Mindig szívesen fogadták azonban Mádait, ha a Hungaria nevében felvilágosítással jött. És hogy mentől többször kerüljön alkalom a mi magyar viszonyaink helyes ismeretét belekapcsolni a fogékony, mozgékony genfi tudatba, az egyetem rendes előadásainak idején is, a világ minden nemzetét egyesítő „Cours de vacances” nyári hónapjaiban is erős egészségre tömörítette a magyarokat egy-egy nemzeti ünnep számára. Ezen a hivatalos hatóságok és a társadalmi intézmények vezetői mindig jelen vannak és izléses formában gyakorlati kioktatásban részesülnek a magyarság kulturálisáról és folyton növekedő munkásságáról.

AZ ARADI
KÖZLÖNY INTÉZET
KÖNYVTÁRA

lizmus módosításáról szóló törvényben kellene az ő jogait a diplomásokéval, vagy legalább is a kereskedők is iparosokéval egyenlővé tenni.

A törvényhatósági bizottságok mai szervezete nem tökéletes, javításra, frissítésre szorul. Van is erről terv a városok halvaszületett törvényében. De a virilizmus eltörlése — ha ugyan arra ma valaki gondolna — alábbszállítaná a törvényhatóság nivóját, csökkentené az értelmiséget és ami nagyobb baj: a felelősségérzetet meg a takarékosági szellemet. Az utóbbi kettőből eddig sincs sok.

A képviselőház ülése. Budapesti jelentik: A képviselőház mai ülésének érdekessége az ülés végére tolódott el. Návay Lajos elnökolt s öt kérvényt mutatott be, amelyekre az ellenzék névszerinti szavazást kért. A napirendből egy névszerinti szavazást intéztek el, a többi visszavonták s tizenegy óra után a véderőjavaslatra tért át a Ház.

Preszly Elemér szolt a javaslatához. A hadsereg multjával foglalkozik, amelyben semmi biztató jelenséget nem talál. Óriási hibának tartja, hogy nincs a javaslatban nemzeti engedmény, holott a hadsereg egy csomó modern vezetője elismerte annak szükségét. A reformmal járó terhek is elviselhetetlenek. Kifogásolja, hogy nincs flotta-törvényünk. Határozati javaslatot nyújt be, melyben a magyar nyelv teljesebb érvényesülését kívánja.

Az interpellációkra áttérve, Kállay Ubul az új közös hadügyminiszter ama kijelentése miatt interpellált, hogy a hadügyi kiadások előre nem láthatók és növekedhetnek. Kérde a miniszterelnököt, mi az álláspontja a hadügyminiszter e kijelentésével szemben, amely a volt hadügyminiszternek a véderőjavaslat benyújtásakor tett nyilatkozataival egyenes ellentétben áll.

Jaczkó Pál az elemi csapásoktól sújtott érmelléki kisgazdák segítése ügyében interpellálta a földművelésügyi minisztert, azt kérve, hogy a segítség iránt beérkező kérvényeket minél előbb kedvezően intézze el.

Désy Zoltán interpellációjában azt kifogá-

solta, hogy az 1911-iki költségvetésben foglalt rendkívüli közösügyi kiadásokra megszavazott hitelt olyan hadsereg-szervek föllállítására fordítják, amelyek magyar törvényben szervezve nincsenek, amelyekre tehát költséget fordítani nem volna szabad. Kérdezi továbbá a pénzügyminisztert, mikor terjeszti elő a jövő évi költségvetést s kijelenti, hogy annak megszavazása elé az ellenzék akadályt nem gördít.

Az ülés félkettőkor zárult.

Aradváros virilistái.

— Az igazoló választmány ülése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

Aradváros igazoló választmánya *Robitsek* Ágoston dr. elnöklété alatt ma tartott ülésén megállapította a törvényhatóság közgyűlésének ama virilis jogu tagjainak névsorát, akik a jövő esztendőben foglalnak helyet abban, adójuk alapján.

Mielőtt a névsort összeállította volna a választmány, egy igen mélyreható törvénymagyarázat alapján, elvi álláspontot foglalt az adók kettős ezámítására vonatkozólag. Eldig is az volt a szokás, hogy a bizottság mindama viriliseknél, akik kérték megadott és kiskoru gyermekeik adójának a maguk adójához történendő hozzáadását és ennek kétszeresen vételét, mert törvény alapján nekik joguk van az adó kettős számítására, a bizottság nemcsak az apa vagy férj, hanem a nő és kiskoru gyermek adóját is kétszeresen számította. *Angel István dr.* a bizottság előadója azt a kérdést vetette fel, vajjon a bizottság ezt a régi szokást a jelenben is akarja-e követni, vagy pedig a Közigazgatási bíróság 1901. évben 2374. szám alatt hozott döntését fogadja el elvi alapul és kimondja, hogy a nő és kiskoru gyermekek adója az apa és férj adójához hozzáadandók, de nem részesíthetők abban a kedvezményben, mint az és így kétszeresen nem számíthatók.

Hosszabb vita folyt e kérdés körül, melyben a bizottság tagjai csak szavazás után tudtak dönteni. *Műlek Lajos dr., Tagányi Sándor dr. és Parecz Béla dr.* a régi szokás követését jelentették ki helyesnek, mert a törvény intencióját abban látják, hogy az intelligencia uralmát akarja biztosítani a törvényhatóság-

ban. Ezért adja — úgy mondták — azt a kedvezményt, hogy a nő adója is beszámíttassék és ha már ezt nyújtja, úgy bizonyára a kettős számítás is szándékában áll, noha határozottan nem mondja ki.

Tolnai János dr. és Sugár Jenő dr. ezzel ellenkezőleg, a közigazgatási bíróság döntésének szigorú követését mondták szükségesnek, mert lehet, hogy valaki megfélebbezi az előbb kifejtett alapján szerkesztett lajstromot a bírósághoz és az esetleg a jövő év közepén megsammita az egész névjegyzéket és onnaka lesz a törvényhatóság. Különben is a törvényben nem látják kimondva, hogy a nő és gyermekek adója kétszeresen lenne számítható.

Szavazás után a többség az első felfogás helyessége mellett döntött.

A következő névsor tehát az említet elvnek megfelelően készült és itt adjuk a jövő évi virilisek jegyzékét: 1. *Györöki Andrányi Károly báró kereskedő és iparkamarai beltág 12682 korona 08 fillér. 2. Neuman Adolf gyáros 12608 korona 82 fillér. 3. Végvári Neuman Dániel gyáros 12608 korona 82 fillér. 4. Neuman Samu gyáros 12608 korona 82 fillér. 5. Ifj. végvári Neuman Adolf gyáros 12608 korona 82 fillér. 6. *E es Armin kereskedő 10681 korona 06 fillér kereskedelmi és iparkama beltág. 7. Neuman Alfréd gyáros 9456 korona 61 fillér. 8. *Domány József kereskedő 8098 korona 36 fillér kereskedelmi és iparkamarai beltág. 9. *Funkelstein József kereskedő 6982 korona 48 fillér kereskedelmi és iparkamarai beltág. 10. *Weisz Dávid kereskedő 6974 korona 54 fillér. 11. *Goldschmidt Sándor bankár 6778 korona 42 fillér kereskedelmi és iparkamarai beltág. 12. *Végvári Neuman Károly dr. gyáros 6304 korona 41 fillér tudói oklevél. 13. Hermann Gyula háztulajdonos 5838 korona 95 fillér. 14. Bing Vilmos kereskedő 5280 korona 48 fillér. 15. *Odray Antal háztulajdonos 4940 korona 16 fillér állatorvosi oklevél. 16. *Lukácsy Lajos ügyvéd 4622 korona 30 fillér ügyvédi oklevél. 17. *Schwartz Jenő dr. 4548 korona 32 fillér ügyvédi oklevél. 18. *Hujós Árpád gyógyszerész 4315 korona 98 fillér gyógyszerész oklevél. 19. *Tedeschi Viktor kereskedő 4201 korona 04 fillér kereskedelmi és iparkamarai tag. 20. *Vajda István dr. ügyvéd 3941 korona 96 fillér ügyvédi oklevél. 21. Gutzjahr Mihály földbirtokos 3792 korona 13 fillér. 22. *Heitz Nándor dr. ügyvéd 3539 korona 98 fillér ügyvédi oklevél. 23. Schuch Ferenc háztulajdonos (uj). 24. *Wadowszky Gusztáv kereskedő 3169 korona 08 fillér kereskedelmi és iparkamarai

Megerzi a magyar már a beiratásnál a genfi egyetem nyári tanfolyamán, hogy itt a fajtájának tekintélye van. *Zbinden Louis* professzor, aki az okos francia utánozhatatlan szeretetreméltóságával fáradoz azon, hogy egy év mulva mindenki visszakiváncsozódjon a tó mellé, valami sajátos komoly szeretettel szinte megküőnböztetve törődik a magyarokkal. Az olvasóban négy budapesti napilapot jártnak, a fordítási gyakorlatokra pedig szinte erőszakkal fogta meg *Máday Andort*, aki hiába védekezett azzal, hogy ő szociológiával foglalkozik és nem irodalommal. „Magyarul csak ő tud köztünk, magyar osztálynak pedig tenni kell!” mondta kedves kényszerítéssel a Cours de vacances igazgatója. Ez az erőszak annál helyesebb volt, mert *Máday* a francia nyelv saját-ságaiban is egészen otthonos, ami irodalmunkat is a legújabb irókig ismeri, tehát a francia nyelv sajátosságait a magyar gondolkodás számára határozottan emelheti ki, mint a francia professzor, aki a *Reclam* valamelyik füzetéből fordított *Ma Ignotus* „Olvasás közben” néhány részletéből ismertek meg magyar előadónknak jó francia stílusérzékét, azonban az egész kurzus halgatósága is ennek a felfogásának adott kifejezést, midőn augusztus 17-én este a nagyteremben, meghallgatta előadását *Genève* szociális intézményeiről. Keresetlenül egyszerű, magvas beszédje a különféle munkásjóléti és bírósági intézményekről a kétharmad részében nőkből álló halgatóságot nemcsak érdekelte, hanem valósággal föllelkesítette. Mi vagy harmincan

magyarok, akik a magyar tanárért egy kicsit aggodalmaskodtunk, büszkén hallgattuk a hosszú dörgő tapsot, melynél zajosabb elismerést a hat hét alatt senki sem kapott. Előadás után pedig különösen a németországi halgatók közül hallottam többektől, hogy a Cours de vacances nyelvi és filozófiai előadásai közt *Mádaynak* szociológiai tárgyából egy sorozat előadásra kellett volna időt adni. Ebben nemzeti büszség nélkül is igazat adtunk volna a németeknek, mert a kitűnően szervezett tanfolyamnak csakugyan fogyatékos-sága, hogy nem használja fel rendszeresen elméleti tanulásra azt a sok modern szociális intézményt, mely a régi hagyományok mellett oly vonzóan érdekessé teszi Genfét.

Volt azonban a genfi kurzusnak egy intézménye, mely az ö-szefoglaló szociológiai előadások hiányát némileg pótolta: a francia nyelv gyakorlására szolgáló társalgó délutánok. Az ezekre jelentkezettek tizenkettes csoportokban egy-egy genfi tanárral hetenkint kétszer meg-látogatták a város és környék intézményeit, hogy a tapasztalatokról a helyszínen gondolataikat franciául cseréljék ki. A vezető tanártól függött, mennyi szociális tartalom került ezekbe a társalgásokba. Nekem felelhetetlenek lesznek azok a széles szemhatárra kiterjedő beszélgetések, melyekkel *Favre Louis* felsőbb leányiskolai tanár a mi negyed-észében magyar csoportunkat bevezette Genf demokratikus alkotóvilágába. Olasz, német és magyar halgatói közt többen voltak, akik évek multán újra eljötték a legkellemesebb francia gyakorlatokra.

„Szabadságomnak egy részét ismételten itt töltöm el legkedvesebben „Favre papa” vezetése mellett”, mondta egy magyar honvédkapitány, aki későbbben érkezett közénk.

Favre különben háromszáznál több hallgatónak mindnek kedveltje volt a heti kirándulásokért, amelyeket ő rendezett a környék gazdag érdekességeihez. A legnagyobb gondot ezek közt a kirándulások közt a chamonixi okoz. Az idén különösen baj volt vele. Már a vonatra készültünk felülni, mikor Chamonixból azt a telegramot kapta *Favre* tanár, hogy a bejelentett 120 egyetemi kiránduló közül csak a felét helyezhetik el vendéglőben éjszakára. A többinek egy jól épített tanácsterem juthat csak. Mire a meleg és az olaszországi kolera miatt zsúfolt alpesi üdülőhelyre megérkeztünk, azzal fogadott a chamonixi ujság főszerkesztője, hogy a nőknek jut szoba, a férfiak azonban megvárják a mozi utolsó előadását, aztán elhelyezkedhetnek a padokon. A végén ugyan csak vagy husz ember maradt a mozinak, magyar azonban egy sem volt köztük. Persze nekünk nemcsak *Favre*unk; hanem *Hungáriánk* is volt *Máday* személyében. Jó magam mozi helyett kávéházban aludtam a biliard asztal mellett, de ágyban.

Ilyen nagy kirándulás egy volt még a hat hét alatt: egy napos a genfi tó körül a Byron által halhatatlanná tett chillon kastélyba. Mi magyarok ekkor szerepeltünk először a nyilvánosság előtt mint erős önálló osztály. *Bouvet*ben az ebédén *Schmidt* Rajmund székesfehé-

tag. 25. *Farkas Sándor háztulajdonos 3145 korona 32 fillér ügyvédi oklevél. 26. Weiler Rezső háztulajdonos 3141 korona 24 fillér. 27. Goldschmidt Miksa kereskedő 3061 korona 61 fillér. 28. *Adler Andor kereskedő 3027 korona 06 fillér kereskedelmi és iparkamarai beltag. 29. *Belyos István földbirtokos 2914 korona 50 fillér gazdasági oklevél. 30. *Földes Kelemen háztulajdonos 2999 kor. 44 fill. gyógyszer. oklevél. 31. *Reinhart Gyula háztulajdonos 2926 korona 60 fillér kereskedelmi és iparkamarai beltag. 32. *Reinhart Kálmán tanár 2926 korona 60 fillér tanári oklevél. 33. Weisz Márk kereskedő 2921 korona 43 fillér. 34. *Eles Béla dr. ügyvéd 2919 korona 64 fillér ügyvédi oklevél. 35. *Ring Lajos gyógyszerész 2822 korona 60 fillér gyógyszerészi oklevél. 36. Tóth József háztulajdonos 2817 korona. 37. Lusztig Armin háztulajdonos 2806 korona 46 fillér. 38. Kotis Lajos háztulajdonos 2741 korona 68 fillér. 39. Nesnera Aladár háztulajdonos 2711 korona 69 fillér. 40. *Fábry Sándor dr. vasúti igazgató 2710 korona 90 fillér tudói oklevél. 41. Groszmann Jakab dr. háztulajdonos 2695 korona 78 fillér orvosi oklevél. 42. *Tagányi Sándor dr. földbirtokos 2682 korona 96 fillér ügyvédi oklevél. 43. Schwartz János háztulajdonos 2670 korona 76 fillér. 44. *Müleik Lajos dr. háztulajdonos 2670 korona 78 fillér ügyvédi oklevél. 45. *Fodor Zsigmond háztulajdonos 2670 korona 8 fillér mérnöki oklevél. 46. Steiner Vilmos háztulajdonos 2476 korona 4 fillér. 47. Knaffel Lajos háztulajdonos 2460 korona 61 fillér. 48. Bing János háztulajdonos 2458 korona 78 fillér. 49. *Müller Károly háztulajdonos 2458 korona 72 fillér. ügyvédi oklevél. 50. *Szántay Lajos háztulajdonos 2457 korona 76 fillér építési oklevél (uj). 51. Szalay Antal háztulajdonos 2455 korona 65 fillér. 52. *Ottenberg Tivadar bankigazgató 2446 korona kereskedelmi és iparkamarai beltag. 53. *Reisinger Sándor háztulajdonos 2432 korona 82 fillér mérnöki oklevél. 54. Kremmer József háztulajdonos 2426 korona 85 fillér. 55. Lengyel Tivadar háztulajdonos 2426 korona 26 fillér. 56. *Vanicsék Ferenc háztulajdonos 2413 korona 24 fillér mérnöki oklevél. 57. Lészai Sándor háztulajdonos 2361 korona 43 fillér. 58. *Steiner József háztulajdonos 2226 korona 26 fillér mérnöki oklevél. 59. *Keppich Jakab dr. háztulajdonos 2177 korona 60 fillér orvosi oklevél. 60. Piek Ernő háztulajdonos 2110 korona 76 fillér. 61. *Rozsnyay József dr. háztulajdonos 2088 korona 52 fillér gyógyszerészi oklevél. 62. *Robitsék Agoston dr. háztulajdonos 2086 korona 54 fillér ügyvédi oklevél. 63. *Somló Armin dr. ügyvéd 2073 korona 20 fillér ügyvédi oklevél. 64. Koeh Dániel háztulajdonos 2039 korona 74 fillér. 65. Hack Frigyes háztulajdonos 2037 korona 90 fillér (uj). 66. *Czukur László háztulajdonos

2035 korona 84 fillér kereskedelmi iparkamara beltag. 67. Szabó Albert háztulajdonos 2026 korona 86 fillér. 68. Schwartz Adolf háztulajdonos 2013 korona 28 fillér. 69. Schwartz Herman háztulajdonos 2013 korona 28 fillér. 70. *Steiner Ferenc háztulajdonos 1956 korona 40 fillér kereskedelmi és iparkamarai beltag. 71. Lengyel Manó háztulajdonos 1923 korona 96 fillér.

Póttagok: 1. Barabás Béla dr. 1912 korona. 2. *Reisinger Ferenc dr. háztulajdonos 1877 korona 74 fillér, ügyvédi oklevél. 3. *Hegyi Albert kereskedő 1873 korona 84 fillér, kereskedelmi és iparkamarai beltag. 4. Mairc-vitz Mór háztulajdonos 1844 korona 76 fillér. 5. Mayer Miksa háztulajdonos 1817 korona 24 fillér. 6. Dobiáschi József háztulajdonos 1761 korona 45 fillér. 7. *Fényes Dezső gyári igazgató 1730 korona, tanári oklevél. 8. *Avarffy Géza háztulajdonos 1714 korona 84 fillér, gyógyszerészi oklevél. 9. Kremmer Alajos háztulajdonos 1706 korona 05 fillér. 10. *Azary Kornél háztulajdonos 1698 korona 82 fillér, mérnöki oklevél. 11. Koszminszky Károly háztulajdonos 1468 korona 50 fillér. 12. Oravetz Miklós háztulajdonos 1045 korona 38 fillér. 13. Freud Fülöp háztulajdonos 1227 korona 94 fillér. 14. Braun Gusztáv vendéglős 1194 korona 70 fillér. 15. Weil Alajos háztulajdonos 1187 korona 30 fillér. 16. Guttmann Samu háztulajdonos 1153 korona 80 fillér. 17. Réthy Viktor 1149 korona 08 fillér. 18. Lusztig Andor 1089 korona 89 fillér. 19. Dobró Pál háztulajdonos 1081 korona 40 fillér.

A törvényhatóságnak virilis jogon új tagjai lesznek: *Schuch Ferenc, Szántay Lajos és Hack Frigyes*, kimaradnak: elhalálozás révén *Vass Mátyás, Heim Bertalan és Opre Péter*, az adóalap csökkenése révén *Avarffy Géza, Kristyóry János*. Öten és pedig: *Ottenberg Tivadar, Nesnera Aladár, Müller Károly Tedeschi Viktor és Adler Andor* választás címén is tagjai a törvényhatóságnak és ezért lemondanak virilis jogokról. Helyükre a póttagok közül *Barabás Béla dr., Reisinger Ferenc dr., Hegyi Albert, Mairovitz Mór és Mayer Miksa* kerülnek.

Érdekes és jellemző körülmény, hogy míg tavaly a legalacsonyabb cenzus 1647 korona volt ez évben csak 1923 korona adóval jutott be az utolsó rendes tag.

A miniszterek audienciái.

— Beszélgetés Lukács és Zichy gróf miniszterekkel. —

Távíratilag tudósíták.

Budapest, szeptember 30.

A politikai helyzet olyan most, hogy a miniszterek királyi kihallgatásának sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonítanak, mint máskor nyugodtabb időkben. Az érdeklődés ezúttal fokozottabban nyilatkozott meg *Lukács László* pénzügyminiszter és *Zichy János* gróf kultuszminiszter audienciája iránt. Bár a kiadott egészen és félig hivatalos jelentések ismertették a szokásos kurta formában a kihallgatások tárgyát, mégis a kombinációk egész raja szállong arról, hogy mi lehet az, amit a félhivatalosok elhallgatnak.

Tudósítónknak volt alkalma erre nézve beszélni mind a két miniszterrel, akik röviden ismertették vele az audiencia tárgyát és kijelentették, hogy az aktuális politikai helyzetre vonatkozólag érdemleges intézkedésről egyáltalán nem tárgyaltak a felséggel s így megállapodásról sem lehet szó ebben az irányban.

Lukács László pénzügyminiszter a következőket mondta:

— A királynak a költségvetésről tettem jelentést és pedig nemcsak a magyar, hanem a közös költségvetésről is. Ez utóbbi dologban beszéltem *Aehrenthal* gróf közös külügyminiszterrel is. Az audiencia rövid ideig tartott és nem volt szó a politikai helyzetről, amelyről különben is elsősorban a miniszterelnök szokott jelentést tenni a felségnek. Így történt most is. Én még meglátogattam *Gautsch* báró osztrák miniszterelnököt is, de semmi tárgyalást sem tartottunk politikai dolgokban, a látogatás inkább udvariasságból történt.

Zichy János gróf kultuszminiszter így nyilatkozott a maga audienciájáról:

A királynak, akivel körülbelül egy óra hosszat beszélgettem, a folyó ügyekről tettem jelentést, így előterjesztést a katolikus autonómia és a harmadik egyetem dolgában. Hogy döntés az utóbbi kérdésben hogyan történt, arra nézve, azt hiszem, föl fog merülni hamarosan olyan momentum, amely magával fogja hozni, hogy ez a nyilvánosság

vári tanár köszöntötte fel a vezető *Zbinden* és *Favre* tanárokat. Területben pedig visszamaradtunk azokkal a más nemzetbeliekkel — főleg olaszok és franciák — akik a Hungária iránt jobban érdeklődtek és leróttuk kegyel-tünket Erzsébet királynéknak szobránál. *Kiss Ödön* né budapesti tanítónő költői szép, közvetlen meleg francia beszéde az idegeneket is meghatotta, mikor koszorúkat elhelyezte, Mi igazi áhitattal énekeltek el a Hymnuszt.

A magyar gondolat legerősebb megnyilvánulását királyunk születése napján rendezte a Hungária. Hogy ez az esztendő a Liszt Ferenc esztendeje és 20-ikán Szent István napja is következett, hármass irányban szólaltunk meg. Az emléktáblával megjelölt házban, ahol Liszt Ferenc lakott, *Máday* Andor dr. magyarította meg ékes francia szóval az utcát ellepő közönségnek, hogy a zseniális zeneművész a magyar lélek gazdaságának egyik szülő kincse, utána pedig a Klapkaházban a beszédek jól megtervezett sora felelt meg annak a hivatásnak, hogy a minden nemzetbeli vendégeknek, köztük a genfi sajtó képviselőinek tanúságot tegyen a magyar lélek múltjáról és jelenéről.

Már a Liszt-ünnepen is velünk volt a genfi konzervatórium két tanára, akik közül az egyik az Aradon is ismert *Stavenhagen* Liszt tanítványa. Midőn a művészt mint egyik halás aradi hallgatója üdvözöltem, örömmel emlékezett vissza itteni szereplésére, csak azon sajnálkozott, hogy az oly rég volt és az idő nem áll meg fölötte. Pedig most igazán viruló férfi.

A magyar ünnep — ahogy a genfi lapok bő tudósításaikban, sőt az egyik több képen is — összejövetelünket nevezték, a Hungaria igen emlékeztető manifesztációja volt. Mint a magyar osztály „nyári elnöke” — én így neveztem el magamat, mikor komoly emberek komoly képpel a Monsieur le Président szóval fordultak hozzám — én köszöntöttem fel Szent István koronájának mostani viselőjében a legelső magyar embert, akiben a magyar nemzet fenségének hódol. Miután jelenlévő tanárim elhithető udvariassággal dicsérték francia kiejtésemet, kezdtem büszkén hinni, hogy én fejedelmi szónoklatokra születtem. Eszembe jutott, hogy másfél évtized előtt egy német hajón II. Vilmos császárt köszöntöttem fel és a szives kapitány a német szavamat dicsérte. Egy tehetséges fiatal jogász, *Palotai Kovács Károly* ötletesen úgy köszöntötte fel ezután a genfi magyar konzult, hogy az általa képviselt királyság alapvetőjét, Szent Istvánt és az ezeréves magyar államot ismertette meg nagyvonalokban. *Kiss Ödön* né mint a Hungaria alelnöke a jelenlévő tanárokat köszöntötte elismerő szavakkal, mire *Zbinden Louis*, mint a genfi államtanács képviselője is elragadó beszédben válaszolt. Párhuzamot vont a svájci és a magyar hazafiasság megnyilatkozása közt és megállapította, hogy az érzés mélységében és tiszteletkeltő komolyságában a két nép hazaszeretete egyforma, a magyar lélek megszólalásában azonban van valami tüzes lendület, melyből az idegenek is sokat kell megérezniük, ha nem érti is. Tapasz-

talataival igazolta, hogy a tüzes magyar érzés zavartalanul beleolvad az emberi művelődés nagy közösségébe és örömmel látja a magyarság e hármass ünnepén, hogy a többi nemzetbeliek is beleolvadnak a magyar műveltség áramlatába. Szellemes fordulattal *Stavenhagen* köszöntvén ezután benne mutatja be a fajták ösztönöző erejét egymásra. Liszt magyar lelke él *Stavenhagen*ben, a tanítványban, aki meg a genfi ifjuság lelkét bontogatja a szép öszhangja számára. Magyar és francia lélek így ölelkezik és gyarapítja az emberiség örök életét.

Gyönyörűség volt hallgatni ezt a poetikus beszédet, de örült a mi magyar lelkünk *Máday* Andor tudatos okos beszédjének is, melyben bucsuzott a genfi társadalom tényezőitől mint magyar elnök, mert *Neuchatel*be megy a szociológiai törvényhozás rendes tanárának. Dicsérte a genfiakat, mert megértették a Hungaria törekvéseit, de e dicséret csak újabb adat volt arról, hogy a magyar lélek megérdemli a figyelmet. Múltán hivatkozott a genfi és magyar hagyományok régi közösségére. Ennek a múltbeli közösségnek sok érdekes adatát éppen az ideai magyar társaság egyik tagja, *Rác* Kálmán pápai gimnáziumi tanár viszi haza.

Két év előtt *Gaufben* Cavin születésének négy évszázados ünnepét ülték meg, melynek művészi emléke: *Horvay* János gyönyörű *Calvinszobra* ott van örök időkre a szép genfi muzeumban. Akkor *Eröss* Lajos és *Degenfeld* gróf is kint voltak és megtudták, hogy a

elé kerülhessen. Az aktuális politikai helyzetről szokása szerint most is érdeklődött a király, de csak egyes fölvilágosításokról volt szó és tárgyalásról egyáltalán nem.

Mint beavatott forrásból értesülünk, a kultuszminiszter által a harmadik egyetem dolgában említett legközelebbi idő körülbelül egy-két hét. Akkor valószínűleg megtudjuk, hogy a versengő városok közül melyiknek jut a harmadik egyetem.

A házszabályrevízió jogosultsága.

A Pester Lloyd és a Magyar Nemzet mai száma élén Az 1848-iki házszabályok és az obstrukció címmel cikket közöl Horánszky Lajos volt orsz. képviselő és történetíró tollából. A cikk szerint a legutóbbi választás igazolta a házszabályrevízió jogosultságát, mert hisz a koalícióban való csalódása után a nemzet azt a pártot juttatta diadalra, amelyet előzőleg 1905-ben épen a házszabályrevízió kísérletéért elejtett. A nemzet a választásokon egyenesen felhatalmazást adott a kormánynak és pártnak a házszabályrevízió megvalósítására. E feladat megvalósítása és az obstrukció elpusztítása létkérdése a jövő magyar nemzeti politikának. Az obstrukció szükségességének hamis tanával szemben fel kell világosítani a nemzetet. A magyar parlamentarizmus megmentésében — ha volna még kételkedő — támogatnak bennünket az új Magyarország 1848-iki megalkotói. Az 1848-as nemzetgyűlésnek már feledésbe ment házszabályai, valamint a tanácskozások, amelyek alapján létrejöttek, a legsúlyosabb elítélést foglalják magukban a kisebbség erőszakos politikájával szemben. A házszabály tervezetét 9-es bizottság készítette el, amelynek tagjai voltak: Pázmándy Dénes, az első képviselőház elnöke, Ghiczey Kálmán, Nyáry Pál, Irinyi József, Kazinczy Gábor, Pálffy János, Teleky László, Bezerédj István és Deák Ferenc. A cikk ismerteti a házszabálytervezetet, amely a többi között a szakaszokat is tartalmazza: 59. pont. A Ház a tárgyalást bezártnak nyilváníthatja, ha ezt az elnök vagy tíz tag indítványozza. 60. pont. Ez esetben a tárgyalás bezárása mellett és ellen csak egy tag emelhet szót mindkét részről külön. 82. pont. Kérvényeket egyeseknek vagy küldöttségeknek a Házba vinni nem szabad. 106. pont. A Házhoz a budapesti nemzetörség-

ből minden ülésre kellő számmal rendeltethetnek nemzetőrök, kik az elnök intézkedése szerint a rendre felügyelnek. 107. pont. Szükség esetében a parancsnokokhoz intézendő írott rendeletek által a fegyveres erővel rendelkezik az elnök saját felelőssége mellett. Ismerteti azután a cikk azt a vitát, amely a képviselőházban folyt a házszabályokról s amelyben a többség jogát a vita berekesztésére nemcsak a többség hangoztatta nyomatékosan, hanem a kisebbség, sőt a legszélsőbbek is elismerték ezt a jogot, a gyakorlásának csak egy megszorítást kívántak, hogy t. i. ez ne az elnöktől, hanem bizonyos számú 10-20 képviselő kifejezett kívánságától függjön. A mai felfogással szemben így értelmezték a többségi akarat fogalmát a 48-as törvények megalkotói. Ez a fogalom az eredeti tervezetnek a képviselőházban történt módosítása után is érintetlen maradt a végleges házszabályokban. Az 1848-iki nagy alkotó véleménye és munkája legerősebb bizonyítéka a parlamenti rend helyreállítására irányuló törekvés jogosultságának.

Az obstrukció ellen.

Győről jelentik: Győrvármegye törvényhatóságának állandó választmánya ma délelőtt Goda Béla főispán elnöklésével ülést tartott, amelyen tárgyalta Versec, valamint Selmec- és Bélabánya városok átiratát az obstrukció ellen. Az állandó választmány az október 2-án tartandó vármegyei köztörvényhatósági közgyűlésnek a következő javaslatot fogja előterjeszteni: Győrvármegye közönsége, tárgyalva a fenti törvényhatóságok obstrukciót elítélő átiratait és tudatában annak, hogy ezen ország vármegyéinek a régmúltban gyökerező ősi joga, kötelessége volt mindenkor Magyarország alkotmányos életének folytonosságát éber gondnal, féltő szeretettel ápolni és minden az alkotmányosság rovására, akár felülről, akár alulról támadó erőszakkal szemben annak védelmére kelni, ezáltal is, mint a múltban az alkotmány védbátyája és a jelenben hűséges őre, törvénybe iktatott jogánát fogva felemeli igaz hazafiságtól vezérelt szavát, hogy a képviselőházban dúló alkotmányos tanácskozást meg-husító eljárás fölött érzett mélységes aggodalmának kifejezést adjon. Helytelenül ezen alijában imparlamentáris, a házszabályok szerint ugyan lehetséges, a való-ságban azonban az alkotmányos törvényhozási munkát lehetetlenítő obstrukciót és arra kéri a képviselőházat, hogy a magyar törvényhozásnak evszázadokon át közismert, a népképviselői rendszer behozatala óta eltelt idő alatt, a

Choisyvel különben Claparède, a Magyar Tudományos Akadémia kuitagja, pár nap óta Pápán van, ahol a régi magyar és francia szellemi közönségnek irodalmi felhasználásáról tanácskoznak azon is dolgoznak, hogy a magyar és genfi Calvinizmus kapcsolatait a genfi egyetem ezután még erősebbé tegye Szaporítani fogják az ösztöndíjakat a genfi egyetemen magyar teológusok számára.

Igy hát, akik e nyáron Genfben kerestünk ösztöndíjakat a magyar műveltség tovább építéséhez, nemcsak a jövő szálait fonogattuk, hanem a múltból is bogozgattunk. Ahogy a múlt és a jelen előttünk egybefolyt, megerősödött lelkünk még jobban abban az önértékes hitben, hogy a magyar ág szelleme nagyraihivatott, mert mindig voltak és soha el se fogy-nak csöndes, de szívós munkásai a tudás hazai mezejének. Az idei nyár két hónapjauak svájci emlékei és köztük a genfi magyar szigetét az idegen áramlatokban, megedzette újra a tudás keresésére és átadására, terjesztésére az én munkaszerető lelkemet is. Ez a megmaradt érzés a legnagyobb gyönyörűségem a sok nyári öröm között. Hálá: vagyok érte a magyar közoktatás miniszterének és a tanítóképzés osztályvezetőjének, akik hozzásegítettek. Hiszem, hogy a genfi magyar élet ösztönzéseiből néhány életcsírat át fogok ü tethetni tanítványaim lelkén keresztül a magyar nép lelkébe.

művelt külföld által is méltányolva elismert, bölcs mérséklettel vezérelt, érvekkel küzdő, soha jogokkal való visszaélésben nem kimerülő törvényhozási munkára visszatérve a jelenlegi áldatlan állapotot szüntesse meg és a rendes alkotmányos törvényalkotás fonalát vegye fel. A javaslat ellen Csonez István Kossuth-párti képviselő a napirendre térést indítványozta, az állandó választmány azonban 18 szavazattal 2 ellen elfogadta a fenti javaslatot. Az általános titkos választójogot kérő verseci átirat felett a választmány egyhangulag napirendre térést javasol.

Koronaőr a parlamenti anarchia mellett.

Budapestről jelentik: A munkapárti klubban ma este kézzel-kézzel járt egy erdélyi politikai levélbeli jelentése, amely Szilágy megyének pár nappal ezelőtt tartott közgyűléséhez igen érdekes kommentárokat fűz és részleteket közöl abból a széles körű agitációból, melyet a Justh-párt kifejtett. Mielől jár ebben Kemény Árpád báró. Élénk megütközést keltett, hogy az ellenzék határozati javaslatát báró Wesselényi Miklós koronaőr sajtóközleg írta alá.

Az indítvány nem került szavazás alá, mert Kemény báró és pártja belátták, hogy nem képes az indítványok többséget szerezni. Az indítvány élénk feltűnést keltett, mert még alig volt rá példa, hogy magyar zászlós ur ennyire behódoljon a legszélsőbb politikai irányzatnak és nyíltan helyesli a parlamenti anarchiát.

VÁROS ÉS MEGYE.

Arad megye virilistái.

— Az igazoló választmány ülésének napja. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

Arad megye jövő évi virilistáit a legtöbb adót fizetők névsorának alapján október közepén állítja össze a megyei igazoló választmány. Az ideiglenes virilista névsort most állítja össze Boros Iván 1b. főjegyző, aki az igazoló választmány összehívásáról ma a következőket tette közhírré:

Aradvármegye törvényhatósági bizottsága legtöbb adót fizető tagjainak a jövő, 1912. évre érvényes bíró névjegyzékét a törvény értelmében a vármegye igazoló választmányának október 16. napján tartandó ülésében állítják össze. Az ülést a megye székházában Boros Iván vármegyei 1b. főjegyző irodahelyiségében október 16. an délelőtt 10 és 12 óra közt tartják meg. Az igazoló választmány elnöke, illetve helyettese felhívja mindazokat, akik a legtöbb adót fizetők sorrendjének megállapításánál adójuk kétszeres beszámításának kedvezményében óhajtának részesülni, hogy ebbeli jogosultságuk igazolása végett az igazoló választmány előtt az október hó 16-ik napjára kitűzött ülés tartama alatt szóval vagy írásban annál is inkább jelentkezzenek, mert aki nem jelentkezett vagy jogosultságát igazolni nem tudja, az adó kétszeres beszámításának kedvezményétől ez alkalommal elesik.

A hirdetményt a főszolgabírók a megye valamennyi községében kifüggesztetik, hogy az érdekeltek idejében érvényesíthessék jogukat a virilisták közé felvétel tekintetében.

A rendőrbíró esküje. A tanács ma tartott rendes ülésén tette le a hivatalos esküt Szathmáry Béla dr. rendőrkapitány, akit a tanács egyuttal megbízott a rendőr és községi bírói teendőikkel. Szathmáry dr. holnap foglalja el hivatalát.

Tronchin család több évszázados levéltára gazdag oly iratokban, melyek a magyar viszonyokról szólnak. Sok magyar teológus és lelkész írt volt a magyar protestantizmusról a 16-ik századbeli híres genfi professzornak, Béza Tódonak. Így Károlyi Gáspár, a bibliafordító, Thury Mátyás, aki 1568-ban Frankfurtban volt tanuló, Károlyi Péter nagyváradi pap, aki főleg az unitáriusokkal foglalkozott, Vásárhelyi Ferenc, aki Heidelbergből írta 1568-ban magyarországi értesüléseit, Dudits András, Miksa császár volt szónoka.

Ezeket a leveleket a többivel együtt jövőre egy genfi irodalmi bizottság ki fogja adni, Choisy teológiai tanár áll a bizottság élén. Ezekből a levelekből és a genfi lelkészek egyesületének levéltárából még több ismeretlen lemasolt a Course de vacancesban szabadon maradt idejében Rácz pápai tanár. A Tronchin család Bessinges kastélyban (Genéve mellett Cologny-ban) két lakat alatt őrzik ezeket a becses kincseket. A magyar tanárnak azonban megnyíltak ezek a lakatok, mert van nekünk Genfben egy erős pártfogónk. Ez egy gazdag magánzó mérnök Claparède Alexandre, akinek a felesége hódmezővásárhelyi magyar leány. Ez az erős kalvinista, aki magyar egyházi lapokat járát, sőt ír is magyarul, rávette a Tronchin család fáját, hogy a lemasolt leveleket a magyarországi történetírók hamarabb ismerjék meg nyomtatásban, sem hogy a Choisy gyűjteménye a nyilvánosság elé kerül.

KULISSZATITKOK.

*

Arad, szeptember 30.

Csak tegnap nyitlak meg a téli színház kapui s ma délután megalakult már a veseasztal a Fehér Kereszt-kávéházban, sőt megkezdette működését is. Hogy mi az a veseasztal és miben áll a veseasztaltársaság működése? Azt hiszem könnyen és röviden megfelelhetek a kérdésekre, ha elárulom, hogy az asztaltársaság a jelszavától kölcsönözte a nevét:

— Csak a veséjét!

Az asztaltársaság tagjai tisztára színészek és újságírók az utóbbiak azonban csak vendégjogon. A themákat is a kollegák szolgáltatják, persze leginkább a távollevők, mert hát istenem olyan jól esik délután uzsonna közben a kollegákról és kolleganőkről „elbeszélgetni.”

Ma délután főleg az új tagokról „veséltek” jóízű apróságokat, amiknek legtöbbször még Hódmezővásárhelyen történt, ha ugyan egyáltalán megtörtént.

Egy új tagról mesélik. Délután érkezett meg Hódmezővásárhelyre és egyenesen a kávéházba ment. Együtt ült a színésztársaság s az új tag illendően bemutatkozott. Ott ült az asztalnál Polgár Sándor is, akit egy fiatal habitué állandóan Polgár mesternek szólított. Mikor aztán Polgár elbucuzott, a mi emberünk mély meghajlással nyújtott neki kezét:

— Ajánlom magam nagyságos uram.

A társaság tagjai bámulva néztek az új tagra, aki örömmel jelentette ki.

— Nagyszerű ember ez a polgármester. Kedves bohémlelkű ur. Ha nem hallottam volna, hogy polgármesternek szólítják, azt hittem volna, hogy — szintén zenész.

A társulat új baritonistájával történt: Cseh Ferkóval versengett azon, hogy melyikük énekelt már nagyobb szerepet.

— Itt nem Mucsán vagyunk ám testvér. Itt operázunk is. Ezelőtt négy nappal Bánkot éneköttem.

Igy Cseh Ferkó. Az új baritonista azonban replikázott:

— Én is énekeltem már Erkelt.

— Cseh Ferkó nem szólt vissza semmit, hanem odament a direktorhoz.

— No mondhatom jó kis színész ez a mi új baritonistánk, még a Bánk Bánt se ismeri. Azzal akart hancegni, hogy Erkelt énekelte — a Bánk Bánban.

Cseh Ferkónak a színház körül egy másik mondását is közlőportálják, amely szinte jelszó volt Hódmezővásárhelyen az utolsó napokon. Az utolsó hét műsorát állították össze.

— Szerdán megy a Millio, csütörtökön megy az Ártatlan Zsuzska... no és pénteken?

— Pénteken megy a társulat — mondotta Cseh Ferkó laindazok nagy öröme, akik csakugyan hazajöhettek pénteken és nem kellett vásárolni Hódmezőn játszani.

Opál.

VIDÉK.

Egy vasutvonal műtanrendőri bejárása. Az arad-csanádi egyesült vasutak r. t. Zöldes község határában iparvasutat épített, amely most már elkészült és a kereskedelmi miniszter az építetők kérelmére elrendelte az iparvasut műtanrendőri bejárását. A műtanrendőri bejárást október 5-én délelőtt 9 órakor tartják meg Honcót állomásról kiindulva. A bejáráson Schill József megyei főjegyző vezetésével az állam-

építészeti hivatal kiküldötte, továbbá Heppes Aladár tb. főjegyző vesznek részt.

Lelkészválasztás Ujvársádon. Klár Béla lelkész távozásával megüresedett ez év tavaszán az ujvársádi magyar ág. ev. egyházközség lelkészi állása, melyet a közel napokban fog betölteni az egyházközség. Tizenhárom lelkész pályázik az állás elnyeréséért, akik közül első helyen Czinkóczky Jánost, Székelyzombor erős magyarérzésű papját jelölte az egyházközségi közgyűlés.

Öngyilkos urileány.

— Zárdából tébolydába. — Egy aradmegyei család gyásza. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

Megrendítő öngyilkosság történt ma reggel Kisjenőn. Egy urileány eddig még ismeretlen okból borzalmas módon vetett véget életének. Az öngyilkos a megyeszerte ismert Bustea család tagja s így halála az egész megyében mély részvétet keltett.

Az öngyilkos Bustea Emilia, Bustea János nyugalmazott székudvari román tanítónak a leánya. Bustea János néhány hónap előtt költözött Székudvarról Kisjenőre s ott egy ügyvédi irodában kapott állást. Tizenkilencéves Emilia leányán már gyerekkorában az abnormis tünetek mutatkoztak. Néhány év előtt a szerencsétlen leány üldözési mániába esett, mely vallási tébollyal volt kapcsolatban. Attól remegett, hogy életére törnek s ezért napjait folytonos imádkozással töltötte. Ezzel azonban nem elégedett meg, hanem mintegy két év előtt áttért a római katolikus hitre.

Nemsokára ezután a leány elhatározta, hogy zárdába vonul. Szülei nem elleneztek tervét, mert remélték, hogy a visszavonultság, a zárda nyugalma és csöndje, rövid idő alatt rendbehozzák a leány megviselt idegeit. Reményükben azonban csalatkoztak, mert az apácák között a rögeszméje még jobban gyötörte a szerencsétlen teremtést, vallási tébolya pedig elhatalmasodott. A kétségbeesett szülők ekkor elme-gyógyintézetbe adták a leányt.

Az elme-gyógyintézetben valamivel javult állapota, azonban itt sem maradt sokáig. Nemsokára engedély nélkül távozott a szanatóriumból s visszatért szüleihez Kisjenőre.

A szülői házban a legnagyobb kimérettel bántak a leánnyal. Külön szobát rendeztek be számára, hol zavartalanul töltötte napjait. Az állapota javult is, az utolsó napokban teljesen nyugodtan viselkedett.

Ez a nyugalom azonban látszólagos volt. Ma hajnalban Bosteát hangos jajveszékélés ébresztette fel, mely leánya szobájából hangzott. Ijedten szaladt a szobába, ahol borzalmas látvány tárult elébe. Emilia leánya eszméletlenül, vértócsában feküdt ágyán. Az így mellett egy pohár feküdt, melynek fenekén marólug volt. A leány gyomrán hosszú sebből ömlött a vér, a párnák közt megtalálták a véres horotvát, mellyel a leány szörnyű tettét végrehajtotta.

A gyors orvosi segély már nem tudta megmenteni az öngyilkost. Magához tért ugyan, de még csak két óra hosszat élt. Hogy miért követte el a tettet, azaz nézve megtagadta a feleletet.

Valószínű, hogy a szerencsétlen leány előbb marólugot ivott s gyomrát akkor vágta fel, midőn az irtózatot kinok miatt már elveszítette eszméletét.

Esterházy Pál gróf

a börzén.

— A vitás veszteség. —

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 30.

Mint annyi sokan mások, akik nem oda-
valók, egy-egy kirándulást tett Esterházy
Pál gróf is a tőzsdéjatek terén. A fiatal gróf
szab és kukoricában spekulálva, Liebermann
Aurél bizományos közvetítésével s csakhamar
arra a tapasztalatra jutott, hogy bizony könnyen
eluszhatnak a milliói.

A dussgazdag fiatal mágnás, mindjárt első
intrádára, 10.000 koronát, majd még 78.000
koronáról szóló váltókat adott fedezetül. Rövi-
desen pedig Liebermann újra kért fedezetet.
Esterházy gróf ismét aláírt egy 120.000 koro-
nás és egy 90.000 koronás váltót, ám ezek ér-
tékesítése már nem történt meg. Ugy találta
tudniillik, hogy ez a kérés nem volt jogosult,
mert szerinte az előbb adott 88.000 korona
sem veszett még el s az ő számítása szerint
csupán 11.500 korona differenciát kellett volna
összesen fizetnie. Ezért a bizományost sikkasztás,
továbbá csalás miatt följelentette s Lieber-
mannat letartóztatták. Utóbb, mikor már Lieber-
mann két hónapot ült, a gróf visszavonta a
panaszát s a bizományos kiszabadult a fog-
ságból.

Ez nyilván megegyezésre történt. Mert,
amikor elélt Esterházy Pál gróf a panaszától,
Liebermann egy írásos nyilatkozatot adott:

— Kijelentem — szölt az írás — hogy a
gróf ur ellen sem hamis vád, sem rágalma-
zásért följelentést tenni nem fogok.

Mégis, amikor a bűnpörben később meg-
szüntették az eljárást, Liebermann följelentette
Esterházy Pál grófot rágalmazás címén. Eb-
ben a pörben mára tüzte ki Baló dr. járásbíró
a tárgyalást. Miután a bíró bőven ismertette az
alapper aktáit, a bevádolt grófnak jóformán
védekeznie se kellett. Nem kért az ügyészi
megbizott, Felföldi dr. sem semmiféle bi-
zonyítást.

— Én azonban — jelentette ki Hajtás
Ödön dr., a panaszos ügyvédje — sok mindent
kivánok bizonyítani.

És kért Hajtás dr. először is szakértőket
arra, hogy Liebermann a börzekötéseket annak
rendje szerint bonyolította volt le s a gróf
pénze azokra csakugyan ráment. Aztán hivat-
kozott mint tanukra: Csekonics Gyula grófra,
Bornemissza Elemér báróra, Popper Tódor dr.
ügyvédre, Kállay Tamás képviselőre és Grausz
Mór debreceni pénzüzérre. Ezekkel bizonyítani
kivánta, hogy Esterházy Pál gróf nem volt
járatlan a börzei berkekben, följelentését könnyen
nyelmen tette meg s a tulajdonképeni célja
az volt, hogy üssön egyet Kállay képviselőn,
akivel előbb barátságban állott s utóbb össze-
veszett.

A gróf védőjének, Drexler Gyula dr. bá-
rónak nem volt nehéz a dolga. Szölt néhány
szót az elévülés kérdéséről, aztán — rámutatva
Liebermann annak idején tett írásos nyilatko-
zatára — hangsúlyozta a gróf jóhiszeműségét
és ellenezett minden bizonyítást.

Baló bíró így is döntött s rögtön a perbe-
szédek következtek, amelyek során az ügyészi
megbizott, amint előrelátható volt, elejtette a
vádát. Liebermann ügyvédje mondott erre vád-
beszédet és kérte a gróf megbüntetését.

A védőbeszéd után a bíróság Esterházy
Pál grófot fölmentette a rágalmazás vádjától.

Tripolisz bombázása

— Olasz-török háború. — Hadakozás két tengeren. —

(Saját tudósítónk jelentése.)

Arad, szeptember 30

Alább tömérdek táviratot kap az olvasó a szélrózsa minden irányából, valamennyi az olasz-török háborúról szól s jelzi az egyes hatalmaknak magatartását Olaszország merész támadásával és a harci események lehető következményeivel szemben.

A híradások tömegéből kihámozzuk a legfontosabb jelentéseket a következőkben:

Mint hogy Törökország nem fogadta el az olasz ultimátumban körülírt feltételeket, nevezetesen, hogy a szultán egyezzen bele Tripolisz megszállásába, ennél fogva Olaszország a válaszára kitűzött huszonnégy óra elteltével hozzáfogott fenyegetésének beváltásához. Az olasz hadihajók megkezdték a csapatoknak partraszállítását Tripoliszban s olasz tisztek bementek a városba és követelték a hatóságoktól a város békés átadását.

Vannak táviratok, amelyek arról szólnak, hogy mindez zavartalanul ment végbe s hogy az olaszok benyomulása semmiféle ellentállással nem találkozott.

A hírek szerint a tripoliszi kormányépületekre már kitűzték az olasz lobogót, ami — ha igaz — a békés átadás mellett bizonyít De más táviratok arról szólnak, hogy a törökök két olasz bárkát — nem csatahajót! — elsüllyesztettek Tripolisz mellett. A két bárka vagy legénységet, vagy csapatokat szállított.

Ha ez a hír ha igaz, akkor még sem ment oly zavartalanul az olaszok partraszállása, mint a legtöbb távirat hirdeti.

Rendkívül érdekes az a hír, amely a török-görög határon vívott tengeri ütközetről szól. Az egyik olasz hajóraj, amely a török határ kémlelésére van rendelve, meglátott Albánia alján az epiroszi Preveza közelében két török torpedóhajót.

Az olasz cirkálók a két török hajót üldözőbe vették, bombázták és mind a kettőt zátonyra kergették.

De ez csak a kezdete volt az akciónak: nevezetesebb a folytatása. Az egyik távirat arról szól, hogy a két török torpedóhajó ártalmatlanná tétele után az olasz hajók Vonica görög városba vitorláztak és ott csapatokat raktak partra.

Ez rendkívül fontos esemény, mert arra vall, hogy védő- és dac szövetség áll fenn Olaszország és Görögország között. Mint hogy a törökök azzal fenyegetőznek, hogy bevonulnak Tesszáliába, ha Görögország Krétáról végkép le nem mond, ezzel kapcsolatban állónak látszik az olasz csapatok partraszállása görög területen.

De figyelmeztetnünk kell, hogy a háború kitörése pillanatában a távirati jelentések össze-vissza szólnak, ami érthető ily nagy zavar esetében. Legalább is néhány napnak kell eltelnie, míg tiszta képet kapunk a való eseményekről.

A tegnap éjjel a Neue Freie Presse utján békés híradások keltek szárnyra, amelyekről kiderült, hogy semmi alapjuk sincsen és valószínűleg bécsi tözsdemanőverre vezethetők vissza. Ezzel szemben a Pester Lloyd bécsi tudósítója újból fölkereste ma este a bécsi török nagykövetet, aki fogadta a hírlapírót és fölhatalmazta a következő nyilatkozat közzétételére:

— A bécsi török nagykövetség kijelenti, hogy a császári kormány mindent el fog követni, ami erejében és tehetségében áll, hogy szuverén jogait Tripoliszban megvédje.

Ez a nyilatkozat kétségtelenül azt jelenti, hogy az olasz követeléseket ez időszerint nem hajlandó Törökország teljesíteni, ellenben kész a vérengzések meggátolása céljából tárgyalni.

A bécsi török nagykövet nyilatkozatának megfelel az a jegyzék is, amelyet a török kormány ma délután küldött meg a nagyhatalmaknak. A jegyzékben a török kormány föl hívja a nagyhatalmak figyelmét arra, hogy Olaszország nem is várta be az ultimátum 24 órára határidejének leteltét, hanem ezen az időn belül megtámadott török hajókat és ezzel flagránsan megsértette a nemzetközi jogot. Törökország az ultimátumra szánt válaszában hajlandónak akart mutatkozni arra, hogy mindenemű garanciát megadjon Olaszország gazdasági érdekei számára és egyúttal kötelezettséget vállalt volna, hogy a tárgyalások folyamata alatt Tripolisz mai katonai helyzetében nem történik változás. Törökországot váratlanul érte tehát az ellenségeskedés megkezdése. A török-kormány azt hiszi, hogy a vérengzések megakadályozására még most is van idő. Ezért appellál a barátságos hatalmak békés és humánus gondolkodására és kéri, hogy kövessenek el mindent, hogy Olaszország lépjen érintkezésbe a török kormányval a további megszállások meggátolása céljából.

Mig Törökország ilyen békés gondolatokkal álmodik, addig Tripolisz alatt ma délelőtt eldőrdült az első ágyulövés. Az olaszok bombázzák a fővárost.

Ma a következő táviratokat kaptuk:

Tripolisz bombázása.

Éjjel két óraker kaptuk a következő felhivatalos jelentést:

Páris, szeptember 30. Az Agence Havas hivatalos jelentése közli, hogy ma délelőtt fél 11 óraker az olasz hajóraj megkezdte Tripolisz bombázását. Későbbi híradások még hiányoznak.

Az olasz hadüzenet.

Berlin, szeptember 30. Konstantinápolyból jelentik, hogy az olasz hadüzenet szövege, amelyet az olasz ügyvivő a nagyvezirnek adott át, a következő:

Fenség! Felsőleges szuverénjének megbízásából alulirott ügyvivő a következőket közli: A határidő, amelyet a királyi kormány a császári kormánynak a szükséges intézkedések megtételére adott, elmúlt, anélkül, hogy kielégítő válasz érkezett volna. Ez a körülmény igazolja a kormány és tisztviselőinek rosszakaratát vagy tehetetlenségét, amelynek már annyi bizonyítékát adták, különösen Olaszországnak tripoliszi és kireneikai jogait és érdekeit illetőleg. A királyi kormány tehát kényszerítve látta magát, hogy maga vegye át je-

gainak, érdekeinek, méltóságának és nemzeti becsületének védelmét minden rendelkezésére álló eszközzel. A mi esemény be fog következni, az csak a császári kormány eddig követett politikája kinos következményének tekinthető. Ez által Olaszország és a porta között a békés és baráti viszony megszakadt s Olaszország e pillanattól fogva Törökországgal szemben hadi állapotban lévőnek tekinti magát. Alulirott ennél fogva tisztelettel jelenti Fenségnek, hogy a császári nagykövetnek Rómában átfogják adni utleveleit és alulirott is kéri utleveleinek halasztás nélkül való kiszolgáltatását. A királyi kormány megbízásából alulirott egyúttal közli, hogy a török alattvalók bántódástól való félelem nélkül maradhatnak olasz területen. Teljes tisztelettel: De Martini.

Olaszok Tripoliszban.

(Az első partraszállás. — A parlamentér a városban.)

Róma, szeptember 30. A Giornale d'Italia jelenti Tripoliszból: Az éjszaka nyugodtan telt el. Az olaszok az éjt ébren töltötték a konzulátuson, a Banca di Roma itteni fiókjában és a Minerva-szállóban. Katonák cirkáltak a város utcáin. A mecsetekben a hívők imádkoztak. Ma reggel a lakosság igen izgatott volt. Az idő szép, a tenger nyugodt. Az egész olasz fiotta látható.

Róma, szeptember 30. A Corriera d'Italia jelenti Tripoliszból ma délelőtt 10 óráról: Olasz páncélos hajók közeledtek a kikötői parthoz és egy gőzösnek a parton evezett. Több tengerésztiást fehér zászlóval partraszállt és felszólította a török hatóságokat a vár átadására. Ez az eljárás az olaszoknál nagy lelkesedést keltett. Eddig incidens nem történt.

London, szeptember 30. A Times távirata szerint tegnap délután három óraker olasz csapatok Tripoliszban partraszálltak és a kormányépületekre kitűzték az olasz lobogót.

Berlin, szeptember 30. Konstantinápolyi táviratok jelentik, hogy az olasz csapatok Tripoliszban partraszálltak és hogy a csapatok kiszállítása minden zavar nélkül a legnagyobb rendben folyik.

Róma, szeptember 30. A Tribuna jelenti Tripoliszból: A Garibaldino olasz torpedóuzó délelőtt 11 óraker a kikötőbe érkezett. A hajó érkezése a törökök és arabok körében mély hatást tett. A kikötőben lévő olaszok kalapjukat lenggették és ezt kiáltották: Éjen Olaszország! Egy tiszt partraszállt, ahol Galli olasz alkonzul fogadta. Beszélgetésük után az alkonzul elrendelte, hogy az összes olaszok egy, a kikötőben lévő gőzökre menjenek vagy a konzulátuson gyülekezzenek.

London, szeptember 30. A Daily Chronicle jelenti Tripoliszból: A midőn tegnap délelőtt a Garibaldino olasz torpedóuzó egyik tengerész-tisztje egy matrózzal, aki a fehér zászlót lenggette, partraszállt, mindenütt török katonák vették körül. A tiszt a török parancsnok után kérdezősködött, akinek formálisan bejelentette, hogy az olasz flotta parancsot kapott a város megszállására; követeli ezért az egész helyőrség azonnali átadását. A török parancsnok azt válaszolta, hogy nincs abban a helyzetben, hogy ennek a felszólításnak eleget tegyen és az átadásra való felhívást ennél fogva határozottan visszautasítja.

London, szeptember 30. A Daily-News az olasz tiszt és a tripoliszi török parancsnok között lefolyt beszélgetésről azt írja, hogy az a legudvariasabb hangon folyt le. Incidens nem

történt. A parancsnok megígérte, hogy néhány órán belül végre választ ad. Erre azután az olasz tiszt kijelentette, hogy a nem harcolóknak hat órai határidő fog adni a város elhagyására. Kölesönös udvarias köszönés után az olasz küldöttek visszatértek a flottához.

Berlin, szeptember 30. A Wolff-ügynökség jelenti Tripoliszból: A Garibaldino olasz torpedózúzó parancsnoka a kikötőbe való érkezése után az olasz konzulátusra ment, hogy intrukciókat osztogasson. Az olasz kolónia egy része az olasz konzulátuson tartózkodik. A török lakosság állandóan mintaszerűen viselkedik.

Róma, szeptember 30. Caneva tábornok északa ideérkezett. A Vita szerint Caneva tábornok ma tanácskozni fog a hadügyminiszterrel és azután Nápolyba utazik.

A Messagero jelenti Tripoliszból: Galli olasz konzul nem hagyta el a konzulátust dacára annak, hogy a Napoli páncéloshajó parancsnoka értesítette arról, hogy hajót boosát rendelkezésére. A konzul csak abban az esetben fogja elhagyni Tripoliszt, ha azt bombázni kezdik és akkor az olasz kolóniával és olasz újságírókkal együtt fog távozni.

Róma, szeptember 30. A Tribuna-nak jelenti Tripoliszból: Ma reggel egy csapat kétszáz tevével és fegyverrel elindult az ország belsejébe. Egy révkalauz jelenti, hogy múlt éjjel az egyik páncélos hajónak csónakja bevezett a kikötőbe és a tisztek megtekintették a kikötő hidat.

London, szeptember 30. A lapok tripoliszi táviratai konstatálják, hogy a városban teljesen nyugalom van. A Daily News tudósítója, aki tegnap érkezett Tripoliszba, azt jelenti, hogy a kikötő majdnem egészen üres. Mindössze egy régi török ágyunaszád, a Derna török szállítóhajó, egy olasz és egy angol hajó vesztegel a kikötőben. Az Ercole olasz gőzös a fedélzetén levő menekültekkel már elhagyta a kikötőt. Az utcák csöndesek és ugyanazt a képet mutatják, mint valami délvidéki olasz város vasárnap délután. A kávéházakban tisztek ülnek és a válságot csak az mutatja, hogy katonai őrségek cirkálnak az utcákon. A francia konzul kijelentette, hogy nem tudja megérteni, miért beszélnek rémületről; akármilyen történet, az európaiakat nem fenyegetheti veszedelem. A rakodóparton sétáló olasz újságírókat arabok követik, akik az újságírók minden szavára ügyelnek, ámbar semmitsem értenek meg belőle. Kíváncsiaknak látszanak, nyugtalanok is, de antipátiát vagy ellenséges indulatot nem mutatnak az olaszok iránt.

Tripolisz, szeptember 30. A városban még mindössze ötven európai van, akiknek biztonságáról a hatóságok gondoskodnak.

Bécs, szeptember 30. A Neues Wiener Tageblatt-nak jelentik, hogy a tripoliszi osztrák-magyar kolónia biztonságban van. A benschültek körében nagy a nyugtalanság.

London, szeptember 30. A Daily Chronicle értesülése szerint Tripoliszban minden percben az arabok felkelésének kitörését várják.

Tripoliszból jelentik: Az olasz konzul megjelent a francia konzulnál és kijelentette neki, hogy a háború Olaszország és a török birodalom között kiűtött. A francia konzul tiltakozott az ellen, hogy ezt oly későn jelentették be neki, hogy a francia alattvalók biztonságba helyezéséről nem gondoskodhat. Az olasz konzul erre figyelmeztette a francia ügyvivőt, hogy a saját kormányától kellett volna értesítést kapnia. Az incidenst később sikerült elintézni úgy, hogy a francia alattvalókat az olasz konzulátuson helyezték el. A nők és gyermekek számára az olasz konzul saját lakosztályát engedte át, míg a férfiak

az udvaron nyertek elhelyezést. Az olasz konzulátus a Banca de Roma, a katolikus templomra és több épületre protektoratus jelölül kiűtötték a német lobogót.

Török vagy olasz kudarc?

(Sikertelen partraszállás.)

Róma, szeptember 30. A Messagero jelenti mai kelettel Tripoliszból: A Derna nevű török szállítóhajót azonnal az Olaszország és Törökország ellenségeskedése kitörésének kihirdetések elfogták. Sem a parancsnok, sem a legénység nem tanúsított ellenállást. A rakományok még ki nem rakott kis részét szintén elkozták.

Konstantinápoly, szeptember 30. Táviratok azt jelentik, hogy Feti bég párisi katonai attasé, akit kormánya titokban a tripoliszi partok megvédelmezésével bízott meg, az olasz bárkákat, a melyek csapatokat akartak partraszállítani, visszaverte és hogy egy olasz hadihajó, amely a bárkákat kísérte, sziklába ütközött és erősen megrongálódott. Az a hír, hogy az olaszok partraszállása ilyen szerencsétlenül kezdődött, itt nagy örömet keltett.

Konstantinápoly, szeptember 30. Az olaszok első, szerencsétlenül sikerült partraszállása itt nagy örömet okozott. Ahmed Feti párisi katonai attasé nemzeti hősként ünneplik azon tetteért, hogy a Tripolisz előtt manőverező olasz hajók közül többet megrongált. Villámgyorsan terjedt el az a hír, hogy Ahmed Feti két olasz naszádot fenékebe furt és elsüllyesztett, egy olasz hadihajót pedig megfutamtott. A hadihajó zátonyra került és haroképtelenné vált.

Olasz konzulok veszedelme.

Róma, szeptember 30. A Stefani-ügynökség jelenti Maltából: Volognezi és Piacentini olasz konzulokat, akik e hó 27-én Bengáziba érkeztek, a csőcselék, mely őket megfenyegette, megakadályozta abban, hogy a konzulátusra menjenek. A török kormányzó intervenciója dacára a tömeg szétverte börtönjeiket és szétszórta az azokban lévő értéktárgyakat. A rendőrség kivont karddal szétűzte a tömeget. Török katonák meg akarták akadályozni a két konzult, hogy hajóra szálljanak, sikerült azonban éjszaka egy kis bárkára menniük, amelyet egy görög ember vezetett és ezen elérniük a Bisagno gőzöst, mely Maltába vitte őket. A lakosság, melyet az ifjú törökök felbujtogattak, igen izgatott és a keresztények biztonsága veszélyeztetve van.

Ütközet az adriai tengeren.

— Elsüllyesztett török hajók. — Az abruzzói herceg győzelme. —

Konstantinápoly, szeptember 30. Attól tartanak, hogy az olasz flotta a sziriai tengeren cirkáló török hadihajókat a Dardanellákba való utjukon meg fogja támadni.

Egy olasz hadihajó Pervezánál, a joni tenger délalján kikötőjénél megtámadott két török torpedónaszádot. Az egyik elmenekült, a másikat golyó érte és a torpedónaszád menekülés közben zátonyra jutott.

London, szeptember 30. Az olasz flotta azonnal a hadüzenet után megtámadta a török flotta legharoképesebb részét, a török torpedóflottillát, mikor az a Dardanellák felé menetelt. A flottilla hat torpedózúzóból állott és az olaszok ágyuzásának sikerült Nikopolisnál elsüllyeszteni az egyik török torpedózúzót és a többi is sikeresen ágyuzta. Egy torpedózúzó Prevezába menekült, a többinek sorsa felől még nem érkezett hír.

Páris, szeptember 30. A Havas-ügynökség jelenti Szalonikiból tegnapi kelettel: Egy olasz cirkáló a prevezai kikötőben elpusztított egy török torpedónaszádot és ennek legénységét a szárazföldre helyezte. A katonai hatóságok egy zászlóaljot küldtek Prevezába.

Konstantinápoly, szeptember 30. Egy olasz hadihajó tegnap délelőtt két török torpedónaszádot Prevezánál megtámadott. Az egyik elmenekült, a másikat lovás érte és a hadihajó elől menekülve, zátonyra jutott. A legénységet megmentették.

Páris, szeptember 30. A Matin-nek jelentik Aténból: Vonicából érkezett távirat szerint Preveza mellett csata folyt. Tegnap délután két órakor két olasz hadihajó a jóniai tengeren török torpedóhajókat pillantott meg, amelyek az epiruszi parton cirkáltak. Az olasz hadihajók azonnal megkezdtek a harc t s a két török torpedóhajót annyira összelőtték, hogy mind a kettő a part közelében az ambróziai öbölben zátonyra jutott. Ezt a hírt egy szaloniki távirat is megerősíti, amely szerint olasz hadihajók két török torpedóhajót elpusztítottak. Az olasz hadihajók állítólag csapatokat szállítottak partra. A török katonai hatóságok egy zászlóalj gyalogságot küldtek Vonicába.

Róma, szeptember 30. A Stefani-ügynökség jelenti: A tengerészeti minisztérium az utóbbi napokban nyert híradásokból azt a meggyőződést merítette, hogy a török torpedó flottilla Prevezánál akar összetömörülni nyilvánvalóan azzal a céllal, hogy az Adrián föl- és alá cirkálva az olasz kereskedelmi hajókat föltartóztassa és az olasz csapatszállításokat megakadályozza. Ezért rendelték el, hogy az abruzzói herceg parancsnoksága alatt álló olasz hajóraj zavarja szét a török torpedóhajókat.

Róma, szeptember 30. Lajos abruzzói herceg a tengerészeti miniszteriumba a következő távirattal tett jelentést a Preveza előtti tengeri ütközetről:

Délelőtt érkeztem a hajórajjal Preveza elé, ahol a hajókat több csoportba osztva cirkáltattam. Délután 3 óra tájban a flottillák parancsnokai szikratávirón azt jelentették, hogy a prevezai kikötőben két török torpedónaszád tartózkodik. A török torpedók elhagyták a kikötőt. Egyik flottilla üldözőbe vette ami északi hajóvonalunkat áttörni akaró török torpedót, amely rövid, kölesönös ágyuharc után a part felé menekült. Menekülés közben a torpedó zátonyra futott. A tűz által is megrongált torpedónaszád használhatatlanná vált. A másik torpedó visszatért Prevezába.

Athén, szeptember 30. Leukasból jelentik, hogy egy török torpedóraj be van zárva a prevezai kikötőbe.

Bécs, szeptember 30. A nikopolisi tengeri ütközet híre óriási feltűnést keltett a bécsi diplomácia körében. Nikopolis és Preveza Albánia legdélibb kikötői az joni tengeren, Korfu szigetétől délre. Az első hírekből nem lehet megállapítani az ütközet teljes jelentőségét, mert lehet, hogy a török flotta még nem kapott utasítást Konstantinápolyból, hogy mihez tartsa magát és saját felelősségére ment bele az ütközetbe. De ha az összeütközés felsőbb utasításra történt, nagy nemzetközi bonyodalmaikat vonhat maga után épen azért, mert albániában, tehát a Balkán legveszedelmesebb részén történt. Az a török flotta, amelyet az olaszok legyőztek, hír szerint Tripolisz felé akart menni, hogy áttörje az olasz hajórajt. Egy másik jelentés szerint a flotta Krétába akart menni.

Bécs, szeptember 30. Mértékadó helyen aziránt érdeklődők, hogy a prevezai incidensnek nem lesz e hatása a Balkánra, azt a megnyugtató kijelentést kapták, hogy ki van zárva Olaszországnak Albániába való betörése, mert San Giuliano külügyminiszter a nagyhatalmakhoz intézett jegyzékében határozottan kijelentette, hogy az olasz hadműveletek csupán Tripoliszra szorítkoznak. Ha olasz matrózok partraszálltak Prevezában, ez csupán ideiglenesen azért történhetett, hogy elhelyezzék sebesültjeiket, vagy táviró összeköttetéshez jussanak az olasz fővárossal további parancsok megérzése végett. Ausztria Magyarországnak Prevezában konzulja van, továbbá az osztrák Lloyd-társaság egy ügynöke is működik ott, akikől semmiféle jelentés az incidensről nem érkezett.

Konstantinápoly, szeptember 30. Híre jár, hogy az albániai Prevezában olasz csapatok szálltak partra. A török hajóraj a Dardanelláknál cirkál. A szultáni palotából érkezett jelentés szerint egy olasz hadihajót zátonyra juttattak Tripolisz előtt. Hír szerint Szmirna elé a hadihajók érkeztek.

Meghátált a török kormány.

— A szultán kétségbeesése. —

Konstantinápoly, szeptember 30. A minisztertanács a palotában együtt maradt. A porta a hatalmakhoz fölhívást intézett, melyben kinos meglepetését fejezi ki Olaszország eljárásán és apellál a hatalmak békés és humanitárius érzéseire, hogy akadályozzák meg a fölösleges vérontást.

Konstantinápoly, szeptember 30. Haki pasa nagyvezir tegnap délután megjelent a szultánnál és sirva nyujtotta be lemondását.

— Ilyen súlyos helyzetben — ugymond a nagyvezir — szívesen maradna a kormány felség mellett, azonban nem vállalhatja a felelősséget a következményekért. A minisztertanácsban nem volt egységes vélemény, kérem felmentésemet.

A szultán meghatottan fogadta a nagyvezir jelentését és így szólott:

— A mostani súlyos pillanatokban én magam is szívesen lemondanék, de az ország iránt való köteleességérzetem azt parancsolja, hogy az utolsó percig helyemen maradjak.

A szultán ekkor Said pasát bizta meg a kormány alakításával. Said pasa a felelősséget a lemondott kormányra fogja hárítani és csupán azt kívánja a legközelebbi napokban összehívandó kamarától, hogy nyugodjék bele a történetbe, gondoskodjék arról, hogy Törökország minél előbb heverje ki a szenvedett veszteségeket és vigyázzon arra, hogy a további bonyodalmakat elkerülje s Törökország európai birtokait épségben megtartsa. Ujabb diplomáciai tárgyalások kezdődnek és ha sikerül Törökországnak a nagyhatalmak segítségével elérnie azt, hogy Olaszország elfogadja a szultán névleges szuverenitását Tripolisz fölött, akkor Törökország belenyugszik Tripolisz okkupálásába, fegyveres ellenállást nem fejt ki és eltűri Olaszország teljhatalmu protektorátusát Tripoliszban.

Konstantinápoly, szeptember 30. A Haki-kabinet elbocsátását a minisztertanácsban lejátszódtott heves jelenetek előzték meg. A szultán e szavakkal fordult a nagyvezirhez:

— Egyetlen egyet sem akarok látni többé ezek közül a miniszterek közül, akik annyi szerencsétlenséget zuditottak már a fejemre.

A szultán ezután elhagyta a tanácskozótermet és Kiamil pasát hívatta magához. Kiamil pasa azt ajánlotta, hogy Said pasát hívja meg a szultán a nagyveziri méltóságra. Said pasa nagyveziri és Kiamil pasa miniszteri kinevezése egészen bizonyos. Hogy Mahmud Sefket pasa megmarad-e a hadügyminiszterségben az még kétséges, de az valószínű, hogy a pénzügyminiszteri tárcát továbbra is Said beyre bízzák. Said pasa már kijelentette, hogy elfogadja a nagyveziriséget.

London, szeptember 30. A török kormány tegnap beadta lemondását és ma már új kormány alakult. Az új török kabinet kinevezéséről szóló hír itt igen kedvező hatást tett. A lapok Kücsük Said basában és Kiamil basában garanciát látnak arra, hogy az új kormány semmiféle meggondolatlan cselekedetet nem fog elkövetni és a lapok most még határozottabban fejezik ki azt a reményüket, hogy a konfliktus rövidesen véget fog érni.

Konstantinápolyból jelentik: A lemondott kormány valamennyi tagját hadbíróság elé fogják állítani.

Török intézkedések

— Olaszok bojkottja. —

Konstantinápoly, szeptember 30. A török kormány Tripoliszban behívta a tartalékosok első és harmadik évfolyamát. Egész Tripoliszban igen nagy katonai tevékenység folyik.

Konstantinápoly, szeptember 30. A török flotta a sziriai vizekből elindult a Dardanellák felé, ahol ma este kell megérkeznie. Két olasz cirkálóhajó követi a török flottát.

London, szeptember 30. Szalonikiből jelentik, hogy az új török bizottság ma éjjel hosszabb ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy az olasz árukat bojkottálják s az olasz alattvalókat elkergetik. Az olaszok már kezdik elhagyni Szalonikit.

A törökök Tesszáliában.

Konstantinápoly, szeptember 30. Biztos forrásból jelentik, hogy a török csapatok már megkezdték a bevonulást Tesszáliába.

Konstantinápoly, szeptember 30. Egy igen nagyállású török államférfi ezt jelentette ki: — Olaszországgal és a hatalmakkal Aténben fogunk tárgyalni.

Konstantinápoly, szeptember 30. Török csapatok okvetlen be fognak vonulni Tesszáliába, ha Görögország nem mond le Krétát illető terveiről. Attól félnek, hogy emiatt újabb bonyodalmak fognak bekövetkezni.

A hatalmak álláspontja.

Pátervár, szeptember 30. Az orosz kormány elhatározta, hogy minden befolyását latba fogja vetni a háború lokalizálása végett.

Szótia, szeptember 30. Kormánykörökből jelentik, hogy Bulgária minden eshetőségre elkészült. Ha az olaszok sikerei az új-török párt bukását vonná maga után, akkor a Balkán-félszigeten nagyon komoly helyzet fog bekövetkezni.

Páris, szeptember 30. A francia politikai körökben hangoztatják, hogy Franciaország szigorúan semleges fog maradni s arra fog törekedni, hogy a konfliktus csak Olaszországra és Törökországra szorítkozzék.

Berlin, szeptember 30. Határozottan jelentik, hogy az Elsa német sorhajó, amely tegnap titkos rendelettel elindult a Földközi-tengerre, Tripoliszba megy a német érdekek megoltalmazása végett.

Róma, szeptember 30. A Stefani ügynök-ség jelenti **Konstantinápolyból**: Az angol kormány a török flotta szolgálatában levő angol tiszteket visszahívta.

Páris, szeptember 30. A Havas-ügynökség jelenti **Tuniszból**: Egy Maltából származó, eddig még meg nem erősített hír szerint a Meda angol cirkáló elindult, hogy Bomba kikötőt, a Derna és Alexandria között fekvő természetes kikötőt megszállja.

London, szeptember 30. Lamington lord volt bombayi kormányzó megígérte, hogy átveszi az elnöklést egy legközelebb tartandó gyűlésen, amely az angol népnek a törökök iránt való rokonérzését fogja kifejezésre juttatni és kérni fogja a királyt, hogy a mostani válságban a török érdekekért foglaljon állást. A tüntetést Majid dr., a haladás érdekében működő mozlim testvériesség elnöke vezeti.

London, szeptember 30. A lapok mind a tripoliszi válsággal foglalkoznak és egyhanguan elítélik Olaszország eljárását. Valamennyien azt a reményt fejezik ki, hogy a hatalmak még közbe fognak lépni, hogy a konfliktus színterét szűkre szorítsák.

Konstantinápolyból jelentik: Ma az a hír terjedt el a török fővárosban, hogy Anglia Egyiptomot, Görögországot pedig Krétát annektálni fogja.

A pápa és Tripolisz.

Róma, szeptember 30. A Secolo értesülése szerint a pápa lelkes híve a tripoliszi vállalkozásnak, s ezt az érzését nyilvánosan is kifejezésre akarta juttatni. Merry del Val államtitkár megakadályozta a pápa kívánságának teljesülését, de a pápa ragaszkodott ahhoz, hogy legalább az Osservatore Romano

ne irjon a tripoliszi expedició ellen. A pápának ezt a kívánságát teljesíteni kellett.

Németország protektorátusa.*(Konstantinápolyban megtámadott olasz hajók.)*

Konstantinápoly, szeptember 30. Egyelőre csend van a városban. A hadügyminiszteriumban lázas munka folyik a hadsereg mozgósítása körül. Az olaszok elleni általános bojkott megkezdődött. A bojkott jelszava: Egy piasztart sem egy olasznak! Az olasz bankok és üzletek zárva vannak. Az olasz követség tagjai ma délelőtt német lobogó alatt elhagyták a kikötőt. Mikor a német állásfoglalásról értesültek ennek nyomán nagy lehangoltság keletkezett. Egészen komolyan beszélnek trónváltás bekövetkezéséről. A Bosporuson egy olasz kereskedelmi hajót török hadigőzösk feltartóztattak és már épen meg akarták kezdeni a hajó bombázását, amikor a nagyvezir ellenparancsára az utolsó pillanatban utjára engedték a hajót.

Berlin, szeptember 30. A Paster L'oyd tudósítója arról értesül, hogy a német kormány elhatározta, hogy nemcsak a Tripoliszban és török területen élő olasz alattvalók védelmét vállalja el, hanem elvállalta az olasz földön tartózkodó török alattvalók protektorátusát is.

Köln, szeptember 30. A Kölnische Zeitung értesülése szerint a török kormány azzal a kéréssel fordult a német kormányhoz, hogy a háború megakadályozása végett vesse magát közbe Olaszországnál.

Berlin, szeptember 30. Hivatalos körökben mindinkább teret nyer az a gondolat, hogy az olasz török konfliktust a nagyhatalmak közbelépésével intézzék el. Azt hiszik, hogy rövid időn belül akció jön létre, amely a konfliktus békés befejezésére fog vezetni. Jelen pillanatban ugyan nehezen kézelhető sikeres közvetítés a tárgyalások felvételére, de már most folyik a tanácskozás a nagyhatalmak képviselői között arra nézve, hogy alkalmas pillanatban megtegyék a béke helyreállítására szükséges lépéseket.

Az ifju törökök hangulata.

— Budapesti ifjuság tiltakozása —

Belgrádból jelentik: A belgrádi „Tribuna” értesülései szerint a háború híre nagyon lesújtotta az ifju törököket. Konstantinápolyban biztosra veszik, hogy Tripoliszt elvesztik s ez a török birodalom teljes bomlásának kezdetét jelenti. Tartanak attól, hogy Tripolisz annektálása után Ausztria Magyarország a novibazári szandzsákot szakítja ki a birodalom testéből, mely esetben a Balkáni államok feltétlenül törökellenes magatartást tanusítanak. Az olasz hadsereg esetleges partraszállása Albániában az albánok felkelését idézné elő s így Albánia is függetlenítene magát. Általában nagyon pesszimisztikus a hangulat s belső zavartól és félnék. Tartanak nagyarányú keresztényüldözéstől is.

Budapestről jelentik: A székesfővárosban nevelkedő török tanulók és a Budapesten lakó török alattvalók ma népes gyűlést tartottak, amelyen határozatilag kimondták, hogy a megsértett népi jogok alapján Olaszország eljárása ellen ünnepelesen tiltakoznak. Megbotránkozásuknak adtak kifejezést, hogy az ugynevezet római hatalom Törökország szuverenitását teljesen jogtalanul megtámadta és magának öt meg nem illető jogokat formál a török birodalom egyik tartományára. Kimondotta a gyűlés, hogy határozatának közlésére felkéri a magyar sajtót és a többi művelt nemzetek sajtóját.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	—
mellékállomás	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés) osztály	— 151
Nyomda	— — — — — 151

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Vasárnap: Délután: Gül Baba, operett.
Este: Ártatlan Zsuzsi, operett. (C. bérlet.)
Hétfő: Ártatlan Zsuzsi, operett. (A bérlet.)
Kedd: Ártatlan Zsuzsi, operett. (B. bérlet.)
Szerda: A rejtélyes ember, szinmű. Bemutató. (C. bérlet.)
Csütörtök: A rejtélyes ember, szinmű. (A. bérlet.)
Péntek: Bánk bán, opera. Diszeloadás. (B. bérlet.)
Szombat: Dollárkirálynő: operett. Uj bemutatásal. (C. bérlet.)

* Az új Nemzeti Színház tervpályázata. Budapestről jelentik: A Nemzeti Színház építése ügyében a közoktatásügyi minisztériumban Molnár Viktor államtitkár elnöklése alatt ankét volt, amelyen a fővárosi Nemzeti Színház, az Opera, a Mérnök- és Építész-Egyesület, továbbá az Építőművészek Szövetségének kiküldöttjei vettek részt. Az ankétan elhatározták, hogy pályázatot hirdetnek az új Nemzeti Színház építésére és a pályázat határidejéül november 15-ét tűzték ki. A pályázatra kilenc díjat tűztek ki. A zsűri a minisztérium kiküldöttjeiből, a Nemzeti Színház igazgatójától, két külföldi építőművészből, a Mérnök és Építész-Egyesület és a fővárosi közmunkatanács delegáltjaitól fog állani. Tervbe van véve, hogy pályázat eredményét még ez évben kihirdetik.

* A színházi előadások kezdete. Holnap, vasárnaptól kezdve a színházi előadások mindenkor esti fél nyolc órakor kezdődnek.

* A rejtélyes ember bemutatója. Szerdán játszik először Aradon a szintársulatdrámai együttese. A rejtélyes ember című izgalmas cselekményű drámát mutatják be, amely érdekes tartalmával és hatásos cselekményével nagy sikert aratott mindenhol, ahol színre került. A darabban fellép ugyyszólván az egész drámai személynék. A főszerepeket játsszák Kesztlerné, Novák Irén, Follinuszné, Kesztlér, Beregi dr., Dell, Várnay, Polgár. A fővárosban Krecsányi színházhoz hozta színre ezt a darabot és a Fővárosi Nyári Színházban nagyon sok előadást ért el ez a rendkívül érdekes szindarab.

* Filharmóniai hangversenyek. Az Aradi Filharmónia Egyesület ez ideig bérleti hangversenyei 1911. nov. 12., dec. 10., 1912. jan. 21. és febr. 25-én lesznek. Az egyesületnek 40 főnyi működvelő vonószekara a 33 gyalogezred fuvósaival 70 főre kiegészítve Zellner Sándor karnagy vezetésével Beethoven, Berlioz, Bizet, Grieg, Massenet, Mendelssohn, Saint-Saëus, Schuman, Smetana, Sibelius, Piérné, külföldi és Goldmark, Dohnányi, Liszt, Volkmann hazai szerzők műveit fogja előadni, köztük egy zongoraverseny zenekar kísérettel is fog szerepelni a műsorban egy művészetéről ismert aradi urnó előadásában. A tavalyi bérlet jogai eddigi helyeik megtartására okt. 15-ig tartatik fent. Azon túl a még nem újított helyek az új bérletnek engedtetnek át. Bérlet lehet Gonda László színházi pénztáros utján. Bérletárak a tavalyiak: a 4 hangversenyre egyszerre 20, 17, 13, 10 korona. Az Aradi Filharmónia-Egyesület titkára.

* Égő vágyak az Urániában. Hatalmas attrakciója van az Uránia új műsorának abban a remek kivitelű képen, amely két nap óta ritka nagy vonzóerőt gyakorol. A kinotechnika legcsodásabb vívmányaival csinálták meg ezt a képet, amely nemesak hatalmas drámai erejű cselekményével nyűgözi le a közönség érdeklődését, hanem figyelmet kelt remek rendezésével is. Két évezred előtti élet elevenedik meg a képen. A rendezés pazar pompával, történelmi korhűséggel varázsolja elénk a kartagói életet. Festői kosztümökben, százakra menő tömegek megmozgatásával tárul fel Kartago élete, vallási szertartásai, hadi élete stb. A nagyarányú mozgalmak háttéréből művészi erővel emelkedik az előadó színészek Salamo és Macar szerelmi regényét, amely déli hevével és viharos lefolyásával merő tüzes, piros égő vágyat lehel.

A szerzői kép kitűnő drámák és kacagtató bohóságok keretében kerül színre, amelyek az Uránia műsorát az eddigi magas nívón tartják. A vasárnapi összes előadásokon színre kerül az Égő vágyak. 175

* Égő vágyak. (Társadalmi erkölcsrajz az Apollóban.) A színlap társadalmi erkölcsrajznak nevezi szerényen az „Égő vágyakat”, melyet ma mutatott be az aradi Apolló-színház kolosszális érdeklődés mellett, holott a kinematográfia ama legújabb slágerre méltán sorakozik a közelmúltban színrehozott nagyconcepciójú több felvonásos mozdramákhoz. Sőt, a cselekménye sokkal inkább az életből került a kinematográfia műhelyébe, mint a „Bűnös asszony”, vagy az egyéb hasonló zsánerű mozdramáké. Köztünk él, velünk beszél az élet utak közepét járó asszony, akinek az arcára barázdát lop az évek száma, de lelkében égő vágyak lobognak a szerelemért könyörög. Mit történik azzal, hogy a leánya vőlegénye kerül elő, az ő utójára fellobbanó szive leánya jegyeséért is szenvedelmesen dobog. Ami ezután következik, az a megrázó élettörténet sikamlós lépcsőjén halad lefelé. Az idős asszony elveszti a maga számára gyermekét, aztán a fiatal férjét, végül a szeretője is otthagyja és beteg, agyongyötörve bekerül egy szanatóriumba, ahol meghal. A gyönyörű dráma vasárnap és hétfőn marad még műsoron az Apollóban. 177

A tripoliszi bonyo
Dalom.

*

Az éjjel nem tudtam aludni
Azon töprengtem egyre: lesz-e
Háboru távol Tripoliszban
Vagy béke rejlik messze messze;
Háborut fest a Lloyd a falra,
De békéről beszél a Presse.

Melyik tudja bölcsebben, jobban,
Reggelig hát ezen vitáztam
És hajnalban már elrobogtam
Talpig harodübben, béke-lázban,
Hogy százhusz lapot végignézzek
Az első csöndes kávéházban.

Kétezerhatszázötvenhárom
Hasábot olvastam így végig,
Magyart, németet, olaszt, tótot,
Bécsi lapot, pestit, vidékit,
Elkezdtem reggel fél háromkor
És nem álltam meg egész délig.

Azt megtudtam, hogy a vitás föld
Északra-délre, vagy hol is van,
Azt is olvastam, hányan laknak
És mennyi a föld Tripoliszban,
Sőt azzal is tisztában volnék,
Hány lakos r. kath., mennyi islam...

Két török páncélos hajó van
És e kettő is ócska hombár,
Viszont az olasz hajóraj már
A tripoliszi habokon jár,
S melyik hajón mennyi a matróz:
Jobban tudom a lexikonnál.

Előre tudom, mi a terve
A tengertjáró olasz hadnak
(Amely már tegnap partra szállott —
Igy sürgönyzik egynémely lapnak;
Bár — írja a Bugaci Napló —
Uti parancsot holnap kapnak.)

Tudok mindent, többet a soknál,
A fejem kóvályog beléje;
Csak azt nem tudtam kiböngészni,
Hogy háboru van-e, vagy béke,
A tripoliszi konfliktusnak
Kezdeté van-e, avagy vége?

De remélem, hogy Tripoliszban
Békét kötni még senki sem merészel
És nem vész kárba tudományom,
A harcterről szóló szótenger,
Mert én leszek a kávéházban
Az első tripolisz szakember.

Rendre.

Az aradi gyásznapi.

(Az október 6-iki ünnepély részletei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

Országszerte folynak az előkészületek az aradi Tizenhárom kivégzésének gyászemlékező ünnepére. A rendező-bizottság, melynek élén Varjassy Lajos polgármester áll, mindent elkövet, hogy az ide zarándokló hazafias közönséggel együtt mi is méltóképen emlékezzünk meg a megdicsőültekről.

Az ünnepségeket rendező bizottság a következő meghívást küldte szét:

Aradváros polgársága az idén is őszinte kegyelettel és hála érzetével adozik a halhatatlan tizenhárom vértanu szent emlékének.

Október 6-án gyászünnepségeket rendezünk, melyekre Aradváros és Aradmegye összes köz- és magánhivatalok tisztviselőit, az iskolák tanárait, tanítóit és tanulóifjúságát, valamennyi egyesületet, társulatot és a nagyszámú közönséget tisztelettel meghívjuk.

A nemzeti ünnepélyeket rendező-bizottság nevében: Varjassy Lajos, polgármester, bizottsági elnök.

A ünnepségek sorrendje a következő: október hó 5-én: Este 7 órakor az érkező vendégek fogadtatása a vasutnál.

Október hó 6-án: Reggel a vonattal érkező vendégek fogadtatása.

Az összes testületek, hatóságok és egyesületek fél kilenc órakor a minorita templom előtt gyülekeznek.

Reggel kilenc órakor gyászmise a minorita-atyák templomában.

Az istentisztelet után az ünneplő közönség az egyesületek és testületek az Andrássy-téren rendbe állanak és a waggongyári munkások zenekarának gyászzindulójával a vértanúk szobra elé vonulnak. A szobornál lefolyó ünnepség programja a következő:

1. Ének. Előadják az „Aradi Nemzeti Színház” ének és zenekarának tagjai Tilger Árpád karnagy vezetésével.

2. Az aradi 13. Költemény Pósa Lajostól. Szavalja Kesztlér Ede, az Aradi Nemzeti Színház tagja.

3. Ünnepi beszéd. Elmondja Szabó Ernő dr. főrealiskolai tanár.

4. Koszorú letétele. A képviselőház koszorúját Berzeviczy Albert v. b. t. t., a Ház elnöke helyezi el.

A szobortól a közönség a képviselőház küldöttségével együtt a vesztőhelyhez zarándokol az Erzsébet-hidon át.

A vesztőhelyen lefolyó ünnepségek a következők:

1. Ima. Énekli a Ferenc-téri polgári iskola Szántó Péter tanár vezetésével.

2. „Szó, pusztá szó...” Farkas Ferenc költeményét szavalja Beregi Sándor dr., az Aradi Nemzeti Színház tagja.

3. A különböző küldöttségek kegyeletének kifejezése.

4. Himnusz. Énekli a Ferenc-téri polgári iskola.

A rendező-bizottság kéri a közép és szakiskolák igazgatóit, hogy a tanulókat már egy-egy tíz órakor — az iskolákból — a vér-

tanuk szobra elé vezessék, hogy ott őket kellő időben és módon elhelyezhessék.

Délután a vendégek és küldöttségek megtekintik az 1848—49-iki szabadságharci ereklye-muzeumot.

Fegyelmi vizsgálat az aradi árvaszék ellen.

— Panaszkodó budapesti ügyvéd. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

Aradváros közigazgatási bizottságának gyámügyi felelősi bizottsága ma Urban Iván főispán elnöklésével ülést tartott, amelyen az aradvárosi árvaszék ellen beadott fegyelmi panaszokkal foglalkoztak. A beadványokat Szóke Gyula dr. budapesti ügyvéd, özvegy Kintzig Ferencné földbirtokosnő jogi képviselője küldte a belügyminiszterhez és ügyfele nevében fegyelmi vizsgálat elrendelését kéri. A kérelem indokai ezek:

Tudvalévőleg özvegy Kintzig Ferencné kezéből kivették Dénes nevű kiskorú fia nevelését. Ezt az ügyet Aradváros árvaszéke intézte mindig, habár Szóke dr. az özvegy urnó nevében tiltakozott az ellen, hogy az aradi árvaszék beavatkozzék a dologba. Azt kívánta az anya, hogy az aradi árvaszék tegye át az ügyet Gömörmegye árvaszékéhez, mert egyedül az illetékes az ügy elbírálására.

Ezt azonban az árvaszék egyik régebben hozott határozatával megindokolva, nem teljesítette. E határozat ellen az ügyvéd felebbezett Aradváros közigazgatási bizottságához, amely jóváhagyta az aradi árvaszék illetékességét kimondó határozatot.

Az aradi árvaszék azután gyámot rendelt ki kiskorú Kintzig Dénes mellé Jombart Lajos személyében. A gyám kirendelése után az árvaszék elrendelte a fiu ingóságainak az anyja ingóitól való elkülönítését s ennek foganatosítására Joó Béla ülnököt és Jombart Lajos gyámot küldte ki.

Mindemez intézkedéseket az özvegy urnó ügyvédje „törvénytelennek” tartotta és emiatt fegyelmi panasszal fordult a belügyminiszterhez, kérve az egész árvaszék ellen a fegyelmi elrendelését.

Ezenkívül a saját ügyében is tett fegyelmi feljelentést Szóke dr. Megírta az Aradi Közlöny, hogy milyen bonyodalom keletkezett abból a feljelentésből, amelyet Szóke dr. küldött néhány hét előtt az aradi árvaszékhez. Vargassy Lajos polgármester és Joó Béla ülnök azt hitték, hogy Szóke dr. felebbezése a Kuria elnökének levélborítékjában érkezett meg. Ezt megirtuk mi és a budapesti lapok is. Annak a föltevését, hogy Szóke dr. a Kuria elnökének levélpapírját használta, az ügyvéd sértőnek találta magára nézve és az újságközlemény informátorát, Joó Bélát bepanaszolta a belügyminiszternél.

A miniszter az ügyvéd haragos irásait elküldte a közigazgatási bizottság gyámügyi felelősviteli tanácsához, amely felettes fóruma az árvaszéknek. Ez a bizottság ma foglalkozott a fegyelmi panaszokkal. A bizottság különösképpen találta a panaszokat, mert hiszen a kifogásolt intézkedések miatt az ügyvédnek még joga volt felebbezni a közigazgatási bizottsághoz és a rendes fórumon elintéződhetett volna az ügy. Egyébként az árvaszék maga is kívánta a fegyelmi ügy elrendelését, mert így tisztázhatja magát az elhamarkodott vádakkal szemben.

A bizottság ma elrendelte Szóke dr. összes panaszaira a fegyelmi vizsgálatot és ennek vitelével Rosenberg Miksa dr. aradi ügyvédet, Aradváros tb. főügyészét bizta meg.

HIREK.

— Az „Aradi Közlöny” új zsebménetrendje. Az „Aradi Közlöny” új zsebménetrendjét úgy a helybeli, mint a vidéki előfizetőink részére, vasárnapi lapunkhoz mellékeljük. Az új ménetrend, amely eddig is hasznosnak bizonyult, az utazó közönségnek már évek óta szinte nélkülözhetetlen útmutatója. Az Aradot érdeklő vonalokon történt ménetrendváltások a legnagyobb pontossággal megtalálhatók az Aradi Közlöny 1911. évi október hó 1-től érvényes zsebménetrendjében, amelyet minden előfizetőnk díjtalanul kap meg.

— Justh Gyula beteg. Budapestről jelentik: Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke tegnap este tornyai birtokáról Budapestre érkezett s fenjárt a függetlenségi pártközben is. Justhot a Ház mai ülésére is várták párt-hívei, de reggel, már az ülés megnyitása előtt híre terjedt, hogy a vezér gyöngéledik. Justhot az éjszaka hirtelen tudóvérzés lepte meg s ez kényszerítette az otthonmaradásra. A betegség, hir szerint, könnyebb természetű. Justh Gyula a sűrűn tartott ellenzéki népgyűléseken megértette magát s innen keletkezett a baj. Néhány nap mindenesetre beletelik, míg Justh újra résztvehet a Ház ülésein.

— Eljegyzés. Basch István a hegyaljai motoros tisztviselője eljegyezte Gencsy Margitot, Gencsy Kálmán leányát.

— Az aradi kereskedők és a vasárnapi munkaszünet. Az aradi izraelita vallású kereskedők egy része beadvánnyal fordult a Kereskedelmi és Iparkamarához, irna fel a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a hétfői izraelita vallású ünnepre való tekintettel, amikor is az izraelita vallású kereskedők üzletei egész napon át zárva maradnak, ami pedig a hónap elején nekik érzékeny kárt okoz, a vasárnapi munkaszünetet déli 12 óráig függeszse fel, azaz engedje meg, hogy az üzletek ma déli 12 óráig legyenek nyitva tarthatók. A miniszter kérelemre a következő távirattal válaszolt: „Kereskedelmi és Iparkamarának Arad. Az aradi izraelita vallású kereskedők vasárnapi munkaszünet felfüggesztése iránti kérelmét törvényes alap hiányában teljesíthetőnek nem találtam, miről folyamodók értesítendő, a miniszter helyett Kálmán államtitkár.”

— A magyardi szüret október ötödikén veszi kezdetét, amint azt a községi előjáróság közli velünk.

— Halálozás. Pollák Ignác magánzó ma délután meghalt 86 éves korában. Az elhunyt, akit egész Arad „Pollák bácsinak” ismert, régebben nagy vagyonos kereskedő volt. Nagy szerepet játszott Arad kereskedelmi életében és a király a kereskedelem terén szerzett érdemei elismerésül koronás arany érdemkeresztrel tüntette ki. Élénk részt vett az elhunyt Arad társadalmi életében, tagja volt a törvényhatóságoknak két évtizeden keresztül, alelnöke volt a zsidó hitközségnek és a Chevra Kadischának, igazgatója a zsidó kórháznak és tiszteletbeli tagja számos egyesületnek. Pollák Ignác később tönkrement és a városhoz juttatták be díjnoknak, majd később nyugalomba vonult s azóta mint magánzó éldegélt csendesen.

— Házasság. Bencze Mariska tegnap kötött házasságot Thomás Ernő magánhivatalnokkal.

— Liszt Ferenc-ünnep. Liszt Ferenc születésének 100 éves fordulójára készülnek a zenei körök most mindenütt. Budapestén okt. 21—25. tartanak nemzetközi ünnepélyt Liszt életműveinek közreműködésével. Ezek egyik legkiválóbbja, Thomán István zeneakadémiai tanár Aradra is lejön, hogy az aradi Filharmónia-Egyesület okt. 28-án a Liszt szobor javára rendezendő ünnepélyt játékaival nagyjelentőségűvé tegye.

— A zsinagógából. A templomi előjáróság ezennel köztudomásra hozza, hogy folyó hó 1-én beköszöntő jom-kipur ünnep istentisztelete úgy a zsinagógában, valamint a pótimaházakban este 5 és fél órakor, reggel 7 órakor kezdődik.

— Az eltűnt negyedmilliósi hagyaték. Tegnap írtunk róla, hogy Latinovics János bajai földbirtokos után maradt negyedmillió koronás értékű vagyont az örökösök nem találják. Feljelentést is tett az egyik örökös lopás miatt ismeretlen tettes ellen. A feljelentés névszerint is megnevezi azt az embert, aki a készpénzt, az értékpapirokat és a végrendeletet állítólag ellopta. Ez P. J. nevű hivatalnok volna, ki Latinovics vagyonát éveken át kezelte. Hirszerint azonban ez teljesen kizárt dolog mert, P. J. becsületes, puritán tisztességű ember, ki a rágalmaszók ellen egyébként is beadta már a feljelentést. Maradt-e Latinovics János után végrendelet, vagy nem, ezt a kérdést egyelőre sűrű sötétség fedi. A feljelentő azt mondja, hogy maradt és bizonyítékokat ígér, melyekkel a nyomozás során igazolni fogja, hogy volt végrendelet. Most azonban legfeljebb csak következtetni lehet. Tomcsányi bajai ügyvéd azt mondta: ő egyszer tanácsolta Latinovicsnak, hogy csináljon végrendeletet. Latinovics azonban visszautasította ezt a tanácsot:

— Nem csinálok végrendeletet. Majd ha meghalok hadd veszekedjenek az örökösök.

Ez azonban alighanem tréfa volt. Latinovics, aki higgadt és józanul gondolkozó ember volt, nem gondolatott arra, hogy halála után örökös viszálynak es pörösködésnek tegye ki a rokonait. Ezzel a felelettel alighanem azt akarta mondani, hogy tanácsot ebben a kérdésben senkitől sem kér. Kugler Béla följelentése ügyében a nyomozás a napokban indult meg. A nyomozó közegek egyelőre azt állapítják meg, mennyi készpénz, mennyi értékpapír maradt Latinovics után, azonfelül azt, kik azok, kik a legkönnyebben hozzáférhettek Latinovics hagyatékához. Aztán következik majd az a másik kérdés, milyen viszonyban élt Kugler Bélával és feleségével, hagyott-e végrendeletet maga után és ha igen kik semmisítették meg azt. Ezekre a kérdésekre választ csak a következő hetek adnak.

— Mikor helyezik át az állatvásárteret? Ismertettük a földművelésügyi miniszternek azt a leiratát, mellyel megsemmisíti a közgyűlésnek vásártér elhelyezése kérdésében hozott határozatát és utasítja a törvényhatóságot, hogy azonnal rendezze be az országos állatvásárteret országos hetipiaccok tartására is. A tanács ma tartott ülésén foglalkozott a miniszter leiratával és Sarlot Domokos főkapitány elterjesztésére úgy intézkedett, hogy a közgyűlés elé ez ügyben önálló javaslatot terjeszt. Javasolni fogja, intézzen a közgyűlés a földművelésügyi miniszterhez felterjesztést és bizonyítsa be, — mert bebizonyítható — hogy a minisztert rosszul informálták a mai hetivásártér állapotáról, mert az még hosszú ideig megfelelő rendeltetésének és kérésük, hogy küldje ki szakközvetőt, aki győződjék meg a tér megfelelő voltáról. Míg a miniszter erre a felterjesztésre válaszol, addig a tanács a miniszter kívánságainak megfelelően berendezi az állatvásárteret, hogy ha a másodszori kérelem ellenére is kívánna a rögtön átelyezést, akkor eleget tehesen.

— Halálos baleset. Trifán János 47 éves simándi földműves ma délelőtt egy szekér kukoricaszárat szállított Simándról Varsándra. Már bennjárt Varsádon, amikor a szekér zökkenése következtében olyan szerencsétlenül zuhant le a magasan fölrakott kukoricaszákról, hogy szörnyet halt. Halálát 3 árva siratja.

— Új bélyegek. Művészi kivitelű, színpompás bélyegek, az ország szébbnél-szebb részeinek látképeivel. Régi óhajta volt ez a magyar közönségnek. Most végre beteljesedik. Minden nagyobb fővárosi dohánytözsdeben, papírkereskedésben, vidéki nagytözsdeben és az ország összes könyvkereskedéseiben árusítják már egy-két nap óta a Magyar Iskola Egyesület — a magyar nyomdaipar dicsőretére való — igazán szép 2 filléres bélyegeinek legújabb, 12 példányból álló sorozatát, amely Herkulesfürdő, Parádszentes, Trancsénytelep, Koritnicza, Fenyőháza, Ránkfűred, Tatalomnicza és Csorbató legszébb pontjait ábrázolja vörös és kék színben, valóban szép kivitelben. A magyarosodás és népművelés hazafias céljait szolgáló bélyegek méltán megérdemlik azt a szeretetteljes fogadást, amelyet társadalmunk már az előző sorozatnál is tanúsított, tömegesen használván azokat levelei zárójegyül. Postautalványon való megrendelésre az egyesület központi irdája (Budapest, Központi város-háza, I. kapu, félemelet 41 szám) is készséggel küld tetszés szerinti mennyiséget a bélyegekből.

— Egészség, remény és boldogság három elváhatatlan jó barát, de csak nagyon kevés ember dicsekedhetik azok bírásával. A mértéktelenség az a zsarnok, a ki mind a hármat egy csapásra megsemmisíti. A mértéktelenség meggyöngíti az emésztőszerveket és ezzel megzavarja a vérkeringést. Mivel pedig a vér az, ami a táplálék szétosztásáról a test minden részébe gondoskodik, a vérkeringés legcsekélyebb rendellenességét az egész szervezet megszenvedti. Ha önnek nem egészséges a vérkeringése, akkor a természetes Ferencz József-keserűvizben megbízható segítőre talál. Egy adag a reggeli előtt használva, rendbe hozza a gyomrot, a beleket megtisztítja és bőséges friss vért fog alkotni, hogy egészséget, reményt és boldogságot teremtsen. A „valódi Ferencz József”-vizet a jobb fűszerüzletekben és az összes gyógyszertárakban árusítják. 24—XI.

— A Szabadság tér tizenegy. (Panaszos levél.) Tisztelt Szerkesztőség! Főlakarom hívni az Önök és a rendőrség figyelmét arra, ami a Szabadság-tér 11. szám alatti házba végebe megy. Ott van egy tizenhatod rendű korcsma, ott minden éjjel, eltekintve attól a pekoli zajtól, amitől még egy medve se tudna aludni, holt részeg emberek vannak. Azok kimennek egy ajtón a korcsmából, amely ajtó a lépcsőház alá vezet. A rettenetes részeg emberek ahelyett, hogy kimenének a főajtón, amint mondtam egy a lépcsőházba vezető mellékajton kijönnek és föltévednek bámulatlan következetességgel az emeletre és megtörtént egy párszor, hogy jól megdöngették az ajtót. Már most a lakók méltán félnek attól, hogy ebből az ártatlan dűngetésből később károsabb betörések lehetnek, amik ilyen viszonyok közt igen valószínűnek látszanak. Én azt hiszem, hogy a Szabadság-tér 11. nem olyan nagyon kün van a városból, hogy ott éjjel ilyen hallatlan lármát és garázdálkodást kellessen tűrni. Arad mindenbe utánozza a fővárost, s itt mégis ilyen barbárságokat tűrnek ebben mesés előrehaladottságú városban. Pesten még a IX. kerületben, a legsötétebb munkás negyedben se engednek meg zenét, legfeljebb gramofont, azt is óriási utánjárással. Nagyon kérem a mélyen tisztelt Szerkesztőséget ezt b. lapjába közzé tenni, mert ha bár ez csak egy ház lakóinak a jóvoltáért volna kívánatos, de az se olyan elvetendő. Szívességüket hálásan köszöni Valaki.

— Birtokcsere. Az elmúlt napokban Aradon a következő birtokváltások történtek: Cukor László eladja az aradi Fejsze utca 44. sz. házat 12000 koronáért Bodó Bodon István és nejeének — Balaton János és neje eladják az aradi Atilla-tér 2. sz. házat 24000 koronáért Vitékay János és nejeének és Rutkay Aladárnak. Bálint Sándorné eladja az aradi Dohány-utca 7. sz. házat 10500 koronáért Hegyes János és nejeének. — Kiss András és neje eladják az aradi Választó-utca 85. sz. házat 18200 koronáért Rácz Mihály és nejeének. — Szilágyi János eladja az aradi ingatlanát 1400 koronáért Megyeri András és nejeének. — Zala József és neje eladják az aradi Miklós-utca 27. sz. házat 5000 koronáért Szigemeth Antal és nejeének. — Freimann Ede eladja az aradi telekjegyzőkönyvben felvett ingatlanokat 18600 koronáért Tóth László és nejeének. — Ozv. Sznopka Jakabné eladja az aradi Sarló-utca 14. sz. házat 8000 koronáért Sándor József és nejeének. — Pálkás Imre és neje eladják az aradi Illés-utca 102. sz. házat 6600 koronáért Remszing Vendel és nejeének. — Imre Dávid és neje eladják az aradi Farkas utca 5. sz. házat 8600 koronáért Török-Lajos és nejeének.

— Értesítjük a n. é. hölgyközönséget, hogy legújabb téli modeljeink is megérkeztek, melynek megtekintését kérjük. György Menyhért és társa Arad, Andrassy-tér 8., a Minoriták templomával szemben.

— A színház és a messenger-boyok. Az aradi Messenger-boy vállalat a színházi idény kezdetével tudatja, hogy elvállalja színházi jegyek vételét, színházi jegyeknek a színház előtt kézbesítését, színházi előadások előtt és után bérkocsi megrendelését és magánosoknak az előadás után hazakísérését. A boy-vállalat irodája Deák Ferenc-utca 8. szám alatt van és telefonszáma 816.

— Fűtési idény közeledtével ajánlok a n. é. közönségnek elsőrendű porosz szalon kőszent, légszusz-kokszot és aprított száraz tűzifát házhoz szállítva. Altman Ede Wesselényi utca és Kis Ernő-utca sarok. Telefon 46. 4526

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 29—30-án a következő születéseket, halálozásokat jelentették be. Született: Szabó János kocsisnak Imre nevű fia. Maurer Géza fékezőnek Béla nevű fia. Zabol József hivataloszolónak József nevű fia. Szabados Gyula mészáros-mesternek Mária nevű leánya. Petrovics Velimir kereskedősegédnek Sebő nevű fia. Meghalt: Fehér Imre 81 éves cipész. Argyelán Helén 32 éves napszámosnő. Orsz György 8 napos fiú. Kokela Elek 33 éves cipész. Tusz Sándor 5 hónapos fiú. Esch József 18 éves napszámos. Kokela Elek 33 éves cipész. Házasságot kötött: Szelecsán Paszkál szatócs Bujdos Amáliával. Borsi Mátyas kőműves Szabó Katalinnal. Székely Sándor gyógyszerész Straub Elizával.

— Jótékony intézmények figyelmébe! A Moskovits cipőgyár r. t. aradi fióközlete ajánlja — kiosztásra alkalmas — fiú-, leány- és gyermek cipőit. Minden pár a legerősebb tiszta bőranyagból készül, az árak pedig igen olcsók. Már most lehet a gyár Szabadság tér 18. sz. a. fiókraktárában rendeléseket feladni.

— A kolera Aradon még nincs, de egy olcsó és jó bevásárlási forrás az van, és ez Korányi Jenő cipő, kalap és uri divat áruháza a Szabadságtéren.

— A hölgyközönség szíves figyelmében. Nagyságos asszonyom! Mielőtt őszi és téli ruháztszükségletét beszerezné, szíveskedjék Varga Kálmán nőiszabó Acél Péter-utca 2. szám a. műtermében a legújabb őszi és téli szövetraktárt megtekinteni. Minden s. övetből csak egy öltözék készítettik; egyben értesítem a n. b. megrendelőimet, hogy mint ezelőtt, ma is elválalok hozzávalók nélkül is, rukákat a legizlésebb kivitelben. 4631

— Geréb dr. jogi szemináriuma Kolozsvár, Farkas utca 5. szám (A régi színház mellett.) Kiváló sikerrel készít elő jog és államtudományi szigorlatokra, alap és államvizsgákra, ügyvédi és bírói vizsgára, igen jutányos díjazásért. Három hónap alatt doktorátushoz jutat. A Székely-féle javaslat küszöbén vegye mindenki igénybe ez intézet segítségét. Tájékoztatót bérmentve. 4321

— Felhívjuk az olvasó közönség szíves figyelmét a Csipke Áruháznak mai lapunkban közzétett érdekes hirdetésére. 6927

— Értesítem az urihölgyeket, hogy női ruha divatteremben fővárosban szerzett tapasztalataim alapján készítek francia és angol ruhákat kosztümöket, felöltöket stb. legizlésebb kivitelben a legújabb divatlapok után. További szíves pártfogást kér kitűnő tisztelettel, Németh Jánosné Deák Ferenc-utca 30. szám. I. emelet. 4429

— Egy Kárpáti féle fejfájás elleni pastilla 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárában Arad, Boros Béni-tér. 4679

— Mirjam és makzörök Kerpel Izsónál. 4689

— Francia likörök legbiztosabb készítésére — házilag — a likóraroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 4501

TANÜGY.

(—) Gyorsiró kör a gimnáziumban. Tegnap tartotta alakuló gyűlését az aradi kir. főgimn. „Bódogh” gyorsiróköre. A megnyitó beszédet Endrőci László vezető tanár tartotta, ki üdvözölve a megjelenteket elmondta, hogy tulajdonképpen ez a kör már régebb óta is fennáll, t. i. 1895—97-ig, amikor azt Cserép József dr., az intézet akkori tanára, ma már országos nevű gyorsiró vezette. De az pártolás híján megszünt. Most itt az idő újra, hogy megalakuljon, hogy a közös munka kitartásra, buzgalomra serkentsen minden gyorsirót. Horátius egy találó mondásával fejezi be buzdító beszédét. Ki-

tartó munkával, ha szép eredményt akarunk elérni, akkor bizony dolgozni, fáradni, izzadni és fájni kell. Dolgozzunk, fáradjunk, izzadjunk és fázzunk, hogy Isten áldása legyen körünk működésén. A tárgysorozat következő pontja a tisztviselő választás volt. Az eredmény a következő: Elnök Fajér VIII, alelnök Goldschmidt VII., titkár Kádár VII., főjegyző Mayerhofer VII., pénztáros Pollák VIII., pénztárellenőr Isseku M. VII., könyvtáros Baráth-Homott VI., könyvtár ellenőr Gaál VIII. oszt. tanulók lettek Választmányi tagok a tisztviselőknél kívül Kemelen V., Czettel IV. és Schreiber III. oszt. tanulók. Ezután az e. n. k. szép beszédben köszönte meg a beléhelyezett bizalmat. Ő részéről arra fog törekedni, hogy a vezető tanár végszavai valókká váljanak. Az alapszabályok felolvasása és az alelnök záróbeszéde után a gyűlés véget ért.

TARKASÁGOK.

(A háboru és a felekezetek.) A börzén, a legizgalmasabb háborus hangulat közt, tegnap, pénteken délelőtt derűs epizód történt, amely fölvillanyozta a kedélyeket és egy pillanatra megállította az árfolyamok rohamos esését is. A terem közepén több tekintélyes börtelátogató nagyon borús hangulatban mérlegelte a szenzációs eseményeket. A kis csoportban ott állott a tőzsde egyik közszeretnek örvendő tagja is, aki egyideig csendesen hallgatta a különféle véleményeket, majd végre diplomatikusan ő is megszólalt:

— Csak nyugalom, polgártársak, nyugalom. Nem kell még a véres kardot körülhordozni, mert őt napig ugysem történik semmi.

— Valjon miért? — kérdezték és kíváncsian néztek a közbeszólóra.

— Azért, kedves polgártársak, mert ma péntek van. Ez a törökök vasárnapja; munkaszünetük van, tehát ilyenkor nem kezdenek esetepatét. Holnap szombat lesz. Tripoliszban sok a zsidó, megint nem lehet belefogni a háboruba. Aztán következik a vasárnap. Most meg az olaszok tartanak munkaszünetet. Hétfőn lesz a nagy zsidó-ünnep, a hosszunap. A börzék zárva lesznek, az árfolyamok nem szökdecselhetnek: mi értelme volna ilyenkor a háborunak? Mire kedre virradunk, a kedélyek lecsillapodnak.

(A rendőr ötlete.) Egy aradi rendőrtiszt mesélte el ezt a kis esetet, mely vele régebben egy kis vidéki városban történt meg.

— Egy este jelentette az egyik rendőr, hogy elfogott egy tolvajt, de az miközben le akarta kísélni, megszökött.

— Hát hogy történhetett ez? — kérdeztem tőle.

— Hát kérem, mikor gyűttem vele befelé, a szél lekapta a gazember fejéről a kalapot. Azt mondja nekem, hogy majd utána szalad. „Igen”, mondtam neki, „hogy aztán elszaladjál, azt már nem. Majd én fogok utána menni, te meg itt vársz rám. Én oszt elmentem a kalapért, de azalatt az a csirkefogó megugrott.”

(Melyik a jobb pálya.) Érettségi után tanácskozott egy aradi fiú a családjaival a nagy problémáról, a pályaválasztásról. Hosszas tanácskozás után megállapodtak abban, hogy a fiú menjen orvosnak, még pedig valami speciálistának. Végül már csak arról volt szó, hogy orr, vagy fülspeciálistának készüljön a „széppreményű” ifju. Ekkor megszólalt az egyik nagybácsi:

— Már ha arról van szó, hogy orr, vagy fülspeciálistának menj-e, akkor inkább azt tanácsolom, hogy fülspeciálista légy.

— Aztán miért tanácsolja azt a bácsi olyan határozottan?

— Nézd fiám, orra csak egy van az embernek, füle pedig kettő. Hát csak több baja lehet annak a két tülnek, mint az egy orrnak.

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vess- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és légzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes savanyúvíz.

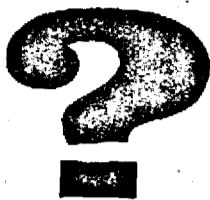
Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszertárakban.

SCHULTES ÁGOST Salyva-Lipécsi Salvator-forrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-sarkpart 8.

Mit használjunk

hajhullás és fejkorpa

ellen

3611

Mint a hajhullás és korpaképződés leg-hathatósabb ellenszere a világhírű Dr. William Patterson-féle szagtalanított és többszörösen rectificált petroleum kivonat van elismerve. Ezen kivonat a forgalomban

Dr. William Patterson American Hair Petrol

néven szerepel. Egy üveg ára 2 korona.
Kapható Aradon

Hánzu Nestor
Vöröskereszt Drogeria

Weitzer János-utca 2. sz.

Magyarországi főlerakat: Barabás és Stefanovits
drogulsták, Budapest, Alagut-utca 5. szám alatt.

SPORT.

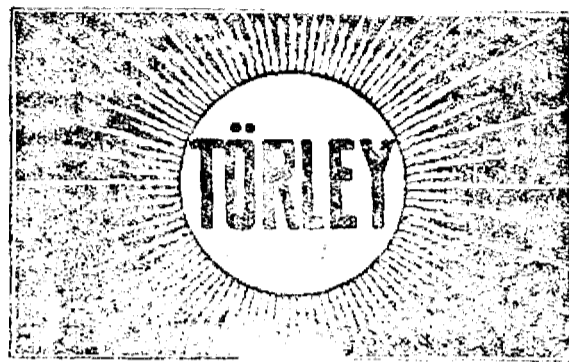
+ Elmaradt bajnoki mérkőzés. A holnapra hirdetett bajnoki mérkőzés a szövetség értesítése alapján egy későbbi terminusra halasztott. Helyette a Munkástervező tart training mérkőzést az AAK. kombinált csapatával délután 2 órai kezdettel. Belépti díj nincs.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Szabadon engedett szülésznő. Az idén július havában egy névtelen feljelentés alapján a rendőrség nyomozást indított Kiss Lajosné aradi szülésznő ellen, akit a levél azzal gyanúsított meg, hogy jó pénzért hajlandó a bűnbeesett leányokat szegényüktől megmenteni. A széles mederben lefolytatott nyomozás a fejlesztés adatait megerősítette s ezért a rendőrség Kiss Lajosné előzetes letartóztatásba helyezte, az érdekelt leányok ellen pedig nyomozást rendelt el. A rendőrség által kinyomozott tények alapján azután az aradi kir. ügyészség vádiratot adott be Kiss Lajosné, továbbá egy ismert aradi orvos és több aradi uri és kevésbé uri leány ellen, mindnyájukat magzatelhajtás büntetével vádolva. A vádirat ellen az összes vádlottak kifogásokat nyújtottak be; a kifogások érdemleges tárgyalására azonban mai napig nem kerülhetett a sor, mert az ügyben érdekelt aradi orvoson elmebetegség jelei kezdtek mutatkozni, miert is a gyulai elmeegógyintézetbe való szállítása és huzamosabb időn át leerdő megfigyelése vált szükségessé. Időközben Kiss Lajosné is részben visszavonta a rendőrségnél tett beismerő vallomásait, majd a napokban, mint azt már megírtuk, védője Krenner Zoltán dr. aradi ügyvéd útján szabadlábra helyezését kérte. A

vádtanács ma foglalkozott ezzel a kérvénnyel és helyt adott a védő kérelmének, Kiss Lajosné ellen megszüntette a vizsgálati fogságot és elrendelte azonnali szabadlábra helyezését.

§ Hammer Samu szabadlábán. Budapestről jelentik: Visontai Soma, Hammer Samu védője ma usbb előterjesztésben kérte védettjének szabadlábra helyezését. Az előterjesztéshez az ügyészség is hozzájárult azzal a feltétellel, hogy a védőügyvéd kezességet vállal, hogy Hammer nem fog megszökni. A védőügyvéd a felelősséget elvállalta, mire a törvényszéknek ugyanaz a tanácsa, amely Hammer letartóztatását elrendelte, ma elrendelte szabadlábra helyezését. Hammert délután egy órakor bocsátották el a fogságtól.

6798

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Védekezés a szőlőmoly ellen.

— Az aradhegyaljai szüret. —

Szüret előtt állunk, amidőn az év termés eredménye, — bár még nem a hordóban, — de már előttünk áll, s minden szőlősgazda tisztán láthatja évi fáradsága, munkáltatási költségei, s szőlőbirtoka jövedelmezősége fejében, a várható must mennyiségét.

Ugy vélem nem eszokolok akkor, amidőn vidékünkön ez év termés eredményét általában véve közepesnek jelzem, mivel az utóbbi évek csapásai u. m. az elmúlt évi peronospora ez évi kihatása, — a helyenként fellépett fürt peronospora, — az elmúlt nyár abnormalis hőhatásai, a tőkét megviselték és a termésben igen nagy károkat okozott; — mindezekhez hozzá véve az újabb fellépett szőlőmoly és moly hernyók pusztítását, buzgó szaktudást és fáradságot igénylő munkára lesz szükség, hogy a már-már elviselhetlenné váló szőlőbajokat és betegségeket sikeresen gyógyíthassuk, s a veszedelemmel fenyegető szőlőmoly és moly hernyók kártevéseit biztonsággal kivédni képesek legyünk.

Felismerve a veszedelmet amely vidékünket a fenti újabb ellenség rohamos terjedésével fenyegeti, választottam a mostani időszakot közleményemhez, mint amidőn vidékünkön épen a szüreti munkálatok folynak, s így számtalanoknak nyílik alkalom arra, hogy szüretelés közben a szőlőmoly pusztításairól, kártevéséről magát meggyőzze. Közleményem célja azonban semmi esetre se az, hogy gazdátársaimat a már nálunk is elbatalmasodott ellenséggel ijesztgessem, vagy keserítsem, hanem pusztán csak az, hogy a látottakon és tapasztaltakon, gazdátársaim figyelmét a védekezés szükségességére felhívjam, s rá mutassak azon körülményre, hogy a szőlők gomba betegségei és állati kártevésai folytán a racionális s szakszerű szőlőkezelés elől immár kitérni nem lehet, sőt azt lanyhán végezni sem szabad.

Igen aggasztónak kellene helyzetünket tartanunk, ha a fenti vázolt szőlőbetegségek ellen megfelelő s teljesen megbízható óvszerekkel nem rendelkeznénk, de hála az e téren dolgozó szakembereinknek mindenféle szőlőbetegségek és állati kártevők (tehát szőlőmoly és

moly hernyók) ellen is megbízható szerekkel rendelkezünk, nevezetesen a levélperonospora ellen az általánosan ismert és használt bordóoldat — fürt peronospora ellen a már sajnos nem általánosan használt rézkénpor, — amely pedig ugyancsak bevált; — szőlőmoly és molyhernyók ellen a Nikotin-emulsió mint folyadék, por alakban pedig a Nicotin-mészpor.

Semmi különös okunk tehát a jövőben aggodalomra nem lehetne, ha minden szőlősgazda a védekezésben, különösen a szőlőmoly első inváziója ellen, vállalva munkálkodna, mivel ezen ellenségünkkel szemben csakis egyesült erővel végzett s jól teljesítendő védekezés mellett lehet kilátásunk a biztos siker elérésére. Az utóbbi idők szőlőmoly szakvitáiban gyakran találkozunk oly tanácsokkal is, melyek a szőlőmoly téli bájainak szorgalmas felkutatását s pusztítását jelzik főfeladatul.

Miután egyrészt Magyarországon, de Ausztriában és Németországban is végzett ilyenmű téli munkálatok nem jártak számbavehető eredménnyel, arra intem szőlősgazda-társaimat, hogy ezen téli báj kerestetéssel ne költökezzenek, e helyett azonban tavaszkor, különösen pedig a szőlő virágzás előtti hetekben, nagy figyelemmel és lelkiismeretességgel végeztessék a már akkor szőlőtökeinken tartózkodó szőlőmoly és moly hernyók pusztítását; hogy mivel és mily módon teljesítendő ez, ennek ismertetését, leírását fejtartom egy a kellő időben közreadandó cikkemnek, s bizony hiszem, hogy ezen az alapon végzett eljárás pontos megtartása mellett, minden szőlősgazda összel örömmel fogja látni fáradságával és szakszerű védekezésével megmentett termését.

Bárha a jövő tavaszon megjelenő szőlőmoly invázió minél tömörebb védekező sorokban találja szőlősgazdáinkat, hogy veszedelmes pusztításaiktól termésünket megmenthetnének.

Vojtek Lajos.
szőlőbirtokos.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, szeptember 30

Amerika $\frac{1}{2}$ -el magasabb. Kínálat, vételkedv gyenge, 15 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli áriat	2 órai áriat
Búza 1911. októberre	11.58—11.89	11.87—11.88
Búza 1912. április	12.12	12.10—12.11
Rozs 1911. októberre	10.22	10.23—10.17
Tengeri 1912. májusi	8.39—8.40	8.38—8.39
Zab 1911. októberre	9.81—9.33	9.29—9.20

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Szeptember 30. —

Magyar aranyjárdék $4\frac{1}{2}\%$	110.50
Magyar koronajárdék $4\frac{1}{2}\%$	90.35
Magyar koronajárdék $3\frac{1}{2}\%$	79.75
Magy. földteherm. kötvény $4\frac{1}{2}\%$	91.—
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	216.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	155.—
Osztrák járadék papírban	91.75
Osztrák járadék ezüstbe	94.75
Osztrák járadék aranyban	114.75
Osztrák koronajárdék $4\frac{1}{2}\%$	91.75
1880. évi osztrák államsorsjegy	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény	19.95
Magyar hitelbank-részvény	828.50
Osztrák hitelintézeti részvény	685.75
Osztr.-magy. államvasúti részvény	729.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.21
Német birodalmi márka	118.02 $\frac{1}{2}$
London vista	241.87 $\frac{1}{2}$
Páris vista	96.17 $\frac{1}{2}$
10 márkás arany	28.60

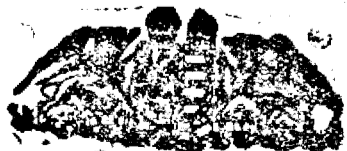
Felelős szerkesztő:

Bolgar Lajos.

NEUMANN M.

uri szabó

cs. és kir. udvari és kamarai szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

Oszti és téli nagy képes árjegyzéke megjelent.

Kívánatra ingyen és bérmentve.

4217

Maidt és Schrod

Arad, Andrassy-tér 17.

(Reinhardt-hám.)

Férfi kelengye óriási választékban.
 Nagy raktár nyakkendő különlegességekben — Férfi felöltők, Raglanok és gummi kabátok 30 keronatól.
Intézeti flu kelengyek dus választékban.
 Szabott árak! — Szolid kiszolgálás! Városi és megyei telefon 785

NEMZETI SZINHÁZ

Vasárnap, 1911. október hó 1-én

Délután 3 és fél óraker mérsékelt helyárrakkal:

Gül-Baba.

Énekes színjáték 3 felvonásban, 4 képben. Irta: Martos Ferenc. Zenéjét szerzette: Huszka Jenő.

SZEMÉLYEK:

Gül Baba	Herold E.	Zulejka	Benkőné P.
Lella, leánya	Neogrady D.	Mujkóné	Nógrady M.
Kucsuk Ali	Ladislai J.	Zulfikar	Kulcsár L.
Gábor diák	Rontai B.	A budai bíró	Várnai Jenő.
Mujkó, cigány	Gyöző A.	Müezsim	Keller I.

Kezdeté délután 1/4 óraker.

Este 1/8 óraker rendez helyárrakkal:

C) bérlet C) bérlet.

Ártatlan Zsuzsika.

Operette 3 felvonásban. Irta: May és D'Esvalieres. Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerzette: Jean Gilbert. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Des Aubrais	Polgár S.	Susanna, neje	Dióssy Nusi
Delfine, neje	Benkőné.	Charncey	Kulcsár L.
Jaquelin	Nógrádi M.	Rosale, neje	H. Ferete A.
Hubert	Vass Jenő.	Alexis	Várnai Jenő.
René	Huszár K.	Emil, piccolo	Benkő Gizl.
Camarell	Gyöző A.	Gorott	Szabó Lajos.

Kezdeté este 1/8 óraker.

URANIA

mezőfőnykép színház.

(Béres Simony-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma vasárnap 1911. október 1.

1. A szép fogorvosnő. Komikus. — 2. Albulá völgye. Természetutáni felvétel. — 3. Égő vágyak. Dráma. — 4. Pali, mint próba mamzell. Komikus. — 5. Berlin. Természetes. — 6. Piruli nyert a sorsjegyen! Kacagató. — 7. Ha vége jó, minden jó. szíjletp.

Előadások a. n. 2 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A kölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadjá.

Ma vasárnap, 1911 október 1-én:

1. A tengerpart széprégei. Remek természetutáni felvétel. — 2. Anya és fia. Gyönyörű amerikai dráma. — 3. Égő vágyak. Erkölc dráma. 1000 méteres kép 2 felvonásban. Szenzációs sláger kép.

Előadások délután 3 órától.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. 1-60 hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

NYILTTÉR.*

Nyilvános köszönet.

Egyesületünk által f. évi szeptember hó 24—26. napján a Budapesten létesítendő országos tüzoltóotthon javára tartott tüzoltónap oly örvedetes eredményü volt, hogy azon kellemes helyzetben voltunk, hogy a központnak 500 keronát küldhettünk.

Hálás köszönetünket kell ez alkalommal Ujarad és Zsigmondháza községek a gyűjtésben résztvevő fiatal hölgyközönségének kifejeznünk, akiknek megbecsülhetetlen fáradozásának köszönhetjük első sorban a szép eredményt; el nem mulaszthatjuk azonban Ujarad és Zsigmondháza községek polgárainak, valamint az ujaradi uradalom, intézetek és testületeknek ezuton is ismételtlen köszönetünket nyilvánítani.

Önzetlen munkásságuk elismerését látjuk fáradozásaikban és támogatásaikban a jövőben ez serkent és buzdít a további munkára.

Ujarad-Zsigmondházi önkéntes tüzoltó-egyesület parancsnokság.

4779

Aradon, Ujaradon avagy Temesváron betöltendő

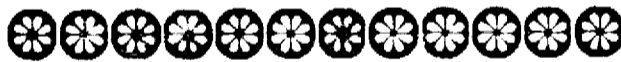
4720

titkári, pénztárnoki

illetve hasonló természetű

bizalmi állásokra

ajánlkozik 37 éves, róm. kath., agilis és szervezőképességü, jogvégzett uriember, ny. főtisztviselő. Nagyobb összegü óvadékkal rendelkezik. Szíves megkereséseket ezen lap kiadóhivatala továbbít „Titkár 5000” jelige alatt.

Aradmegye egyik nagyközségében

egy jóforgalmu, rég fennálló

4854

szálloda és vendéglő

más vállalat miatt

azonnal eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, oszúnál és meghüleséknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroslánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

4758

Igen jó eredménnyel alkalmazzák

MATTONI FÉLE GIESSHÜBLER

SAVANYUVIZ

A dugó fejtés

a légutak megbetegedésénél, a garat és hörgők hurutjánál, tüdő- és mellhártya-gyulladásnál.

EGÉSZSÉGES

marad a gyomor,

ha legfőképen az emésztés állandó, folytonos szabályosságára vigyázunk és el tudjuk kerülni a kellemetlen székrekedést. Van erre mód. Bevált és a leggondosabban f. válogatott és leghatásosabb gyógyfűvekből készített, etvágygerjesztő, emésztésrekesztő és könnyű székletet okozó háziszser kell használni, a mely a rendellenesség következményeit, a táplálkozás hibáit, a hűlés- és veszedelmes székrekedés és kísérő körülményeit, így például gyomorégést, lelfúvódást, túlságos savképződést és a fájdalmas göröcsöket nemcsak csillapítja, hanem eltörli. Ez Ross doktor gyomor balzama. Fragner B. gyógyszerertárától, Prágában.

FIGYELMEZTETÉS! A csomag minden részben lal. ható a törvényes védjegy.

Főraktár:

FRAGNER B. cs. és kir. udvari szállító
gyógyszerertára, P R A G A. Kleinselte 203.
Naponta postai szállítással. Neruda-utca sarkán.

Egész üveg 2 K., félüveg 1 K.
Postán a pénz előleges befizetése ellenében küld egy kis üveget, 1-50 K., 2-80 K. ellenében nagy üveget, 4 kor. 70 fill. ellenében két nagy üveget, 8 kor. ellenében négy nagy üveget, 22 korona ellenében 14 nagy üveget küldünk bármint az osztrák magyar monarchia minden állomására.

Raktárak Magyarországon és Ausztria minden gyógyszerertárban.

SALAMANDER

cipők elárusítása.

Oriási választék
 valódi amerikai
VADÁSZ-CZIPÓKBEN.

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányu cipők aradi kizárólagos egyedárusítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt. **Egységárak:** Hölgyek és urak részére 16 K. 50 f. luxus kivétel 20 „ 50 .

WEINBERGER JANOS, ARAD
 elsőrendű cipőárúháza.
 Tessék a kirakatot megtekinteni. Telefon 312. szám.

SALVATOR

GUMMI SARKAK
VILÁG CZIKK
UTÓLÉRHETLEN
TARTÓSSÁGU!

MINDENÜTT KAPHATÓ.

6761

Kövekező ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába

Bokor Malvin: Mintha álom volna, Lagerlöf Zelma: Arne ur kincse, Quiller Couch: A holt ember sziklája. Modern Franciák: A vénusz-hegyen, Szerelmes leányok, Bronson H.: A tenger aránya, Dr. Bauer Gábor: Egy színész nő kálváriája, Kétó: Legjobb pikáns viccek, Boothby Guy: A kalandorok királya, Lagerlöf Zelma: Szt. Veronika zsebkendője, Bíró L.: A császár és más férfiak, Ritoók Emma: Négyen a tűz körül, Dr. Bucsányi: Természetes élet és gyógymód, Wilde Oszkár: Mesék, történetek és költemények prózában, Ebers György: Egy polgármesterné Heltai Jenő: Scherzós. Bernstein: Utánam, Bíró Lajos: Vizözön, Szomaházy: A krakérek alkonya, Magyar kabaret-gyűjtemény, Salgari E: Aranymezők királynője, Az alaszka aranyásók, Bródy Sándor: Lyra, Hafner Imre: A bányafelügyelő, Csáth Géza: Délutáni álom.

Némethen: Wassermann Jakob: Der goldene Spiegel Eldridge D. G.: Der Fall von Millbank Ida Boy-Ed: Hardy von Arenbergs. Zobelitz Hans: Die herbe Gräfin, Hegeler V.: Der Mut zum Glück, Lauff Joseph: Marie Verwahren. Hermann Georg: Spielkinder, Rosner Karl: Die silberne Glocke, Stratz Rudolf: Für dich. Heimburg W.: Familie Lorenz, Halbe Max: Der Ring des Lebens, Schweriner Oskár: Das geraubte Bild. Gersdorff A.: Das Bild zu Sais, Ompteda G.: Maria du Caza, Hollaender F.: Das letzte Glück. Salten Félix: Olga Frohgemuth. Diers M.: Die Geschichte einer wandernden Liebe, Georg Ernst: Familienglück!

**Kölcsöndíj havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 10 fillér.**

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba is meglepő szép ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 kor.,
vagy füzetenként 20 fill.

Legujabbak: Vörös Ferkó: A ló, a ló, a ló. Grósz! Nem kő! Heinrich Berte: Kreolvér. Tájber: Minek turbékoltok. Tarnay: Turi Balog Marcsa. Zerkovitz: Fecském hova szállsz? Gilbert: Ártatlan Zsuzsi. Hetényi: Pásztor-dal, A sajtóhiba, A szultán zsebkendője, A zenélő óra, Hetényi Albert: Toncsi. Garni. Salgó: Az ajtó. Grósz A: Uri primás. Kerker: Goldfisch-Duett. Valahol a nagyalföldön, Howard: Tavasz dal, Hirsch L.: Csak négerül, Krier: Ejféli keringő, Strausz: Bátor katona, Kurucz: Nem tudok én neked csak virágot szedni... Szirmai: Olyan mint te... Grosz: Lízse nóta... Morena: Risi Bisi. Tanzwalzer-Heft. Hetényi: Cserebogár.

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése**

berendezése

KERPEL IZSÓ,

381 könyv-, zenemű és papír-kereskedés minden

a 20. század varrógépe.

Csakis cépünk üzleteiben vagy azok
ügynökei útján vásároljuk.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

Arad, József főherceg-ut 9.

(Lutheránus templommal szemben.)

Egy a fehérneműtömhöz való utasítást tartalmazó füzetünk ingyen kiadatik.

Egyéves önkéntesek

legujabb előírás szerint, legjobban
és legolcsóbban felszerelhetnek

Kolarits Nándor

Délmagyarország első és legnagyobb egyenruházati intézetében

**Temesvár - Belváros,
Mercy-utca 10. szám.**

Árjegyzék és költségvetéssel szívesen szolgálunk.
Legszolidabb kiszolgálásért cégem régi jó hírneve
kezeskedik. 3907

FRANZ JOH. KWIZDA

k. u. k. öst.-ung., kónigl. rumán. u. kónigl. bulg. Hoflieferant
KREISAPOTHEKER, KORNEUBURG bei WIEN.

Párisi világtállításon „Grand Prix“ 1900.

Kwizda-féle Restitutions-fluid

mosóvíz lovak számára.
Szóvédjegy, címke és csomagolás védve.

Egy üveg ára 2 kor. 80 fill.

50 év óta az udvari- és verseny-
istállóban van használatban na-
gyobb strapáknál elő- és utó-
erősítőül, inak merevségénél stb.
az idomításnál kiváló munkára
képesíti a lo-
vakat. Csak
a mellette
végjegyvel
valódi.

Képes ár-
jegyzék ingyen és bér-
mentve a főraktár által:
Kwizda Ferencz János cs.
és kir. udvari szállító, a román
és bolgár királyi adv. szállítója.
Környögszeriár Kornéburg
Wien mellett. 2218

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, Budapest, Király-u. 12.

St.-Louis 1904. világtállításon „Grand Prix“ II. 6976—II.

Tisztítsd csak

Globus
Véd-
Jegy
Véd-
Jegy
fém tisztítószer
Fritz Schulz jun. K.T. Aussig
Arany érem 1900 Párisi Grand Prix 1904 London

Globus
Fém tisztítókivonattal
a világ legjobb fém tisztítószeré

Jobban tisztít, mint más fém tisztítók
szere

1868. óta fényesen bevált BERGER-FÉLE GYÓGY-KÁTRÁNY-SZAPPAN

G. Hell & Co. gyártmánya.

Kiváló bőrcsodák orvoslására Európa legtöbb államában fényes eredményekkel alkalmazták

mindennemű bőrkiütések

Főleg krónikus és pikkelyesbőr és elősdi kiütések, továbbá rezes orr, fagysebek, láhzadák, fej- és szakálpikkelyek ellen. Berger kátrány-szappan 40 százalékos kátrányt foglal magában és lényegesen elől a kereskedelemben forgó egyéb kátrány-szappanoktól. Makkos bőrbajoknál alkalmazták a nagy hatású

Berger-féle kátrány-kénszappant

Enyhébb kátrány-szappan gyanánt, a bőr tisztáltsággal ellen, a gyermekek bőr- és fején való kiütések ellen, valamint minden napi használatra mint felülmúlhatatlan mosó- és furdó-szappan szolgál a

Berger-féle glicerín-piperesszappant

melyben 35 százalékos glicerint foglaltatik és amely illatosítva van. Kiváló bőrcsodák szerként használják továbbá kitűnő szikkal

Berger-féle borax-szappant

és pedig pörzsések, napégés, szoplék, éjszédiek és más bőrbajok ellen.

Ára darabonként minden fajtából 70 fillér, hazai utasítással együtt. Kérjen a vásárlásnál nyomtatékon Berger-féle kátrány-szappanokat és borax-szappanokat, G. Hell & Comp. gyártmányait és vizsgáljon az itt ábrázolt védjegyre és a mellette levő cégjelzésre, mely minden címkén ott kell hogy legyen.

Kitüntetés Bécsben 1883-ban díszokmányjával és a párisi 1900 évi világtállításon arany éremmel.

A Berger védjegye minden más gyógy- és higiénikus szappanok a hozzájuk mellette használati utasításokon fel vannak sorolva. Kaphatók minden gyógyszerárban és szaküzletben.

Nagyban: G. Hell & Comp., Wien, I., Fieberstr. 8. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerésztára, Budapest, Király-u. 12. Thalimayer és Salts, Zrínyi-utca. Kochmeister Fr. utoda, Hold-utca 8. Melnar és Moser droguisták, IV., Koronah. utcája 9. szám. Detsinyi Frigyes drogeria, Marokkó-utca 8. Kicsinyben Magyarországon összes gyógyszerárakban.

Arad: G. Földes Kelemen, Hajós Árpád és Roznyay Mátyas gyógyszerész utaknál, Vojtek és Weisz drogueriájában, Hegedűs Gyula üzletében

Andrássy-tér 15. és kapható az összes hazai gyógyszerárakban. 1427

Gyönyörű ajándékot

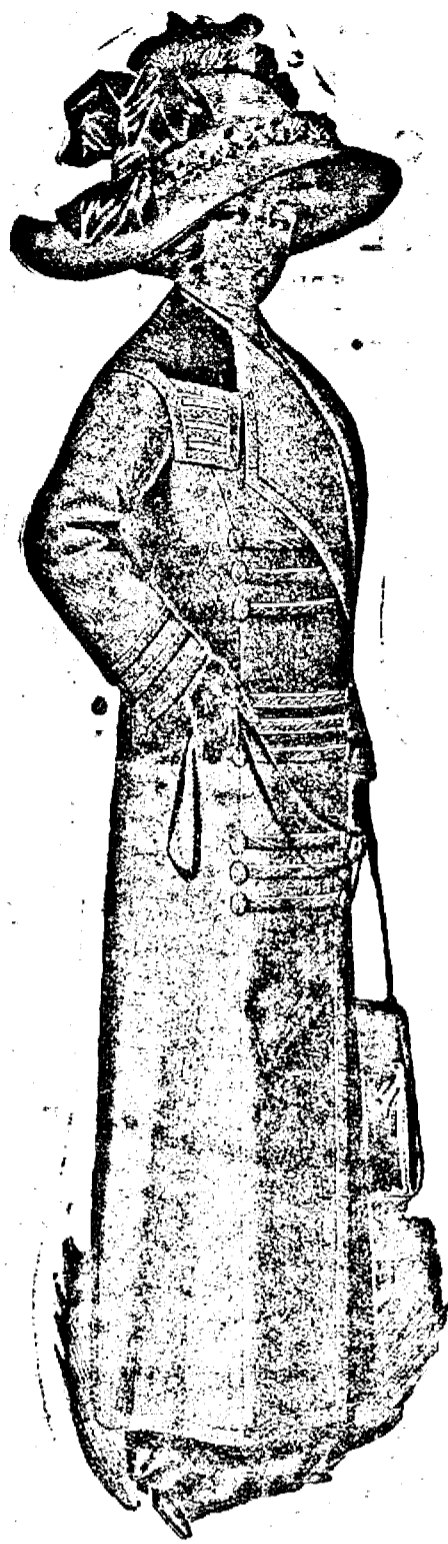
küldünk Önnek postafordultával ingyen és bérmentve, ha árjegyzékünk szétküldése céljából nekünk

100 darab címet (csak vidéki)

magán és államhivatalnokok, tanítók, főpapok, orvosok, egészségügyi hivatalnokok, gyárosok és gyári hivatalnokok, jobban szívesen megvásárolják, kereskedők, iparosok stb. címét lakóhelyéről és annak környékéről, tisztán és olvashatóan egy iv papírra leírva beküldi.

Vertrieb patentiert Neuheiten.

LEOP. WEISZ, Wien, II/2. Hofenedergasse 1.

Uj üzlet!

György Menyhért és Társa

női felöltők áruháza

2751

Aradon, Andrássy-tér 8. (Minorita-templom fő- bejáratával szemben)

Szigoruan szabott árak!
Telefon 855. sz.

2720. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyhalmágyi kir. járásbíróóság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Szirka I. és nagyhalmágyi lakos végrehajthatónak Krisán Mitrie tiszafalvi lakos végrehajtást szenvedő elleni 160 kor. tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében az 1911. évi január hó 17-én kelt 12/911 sz. árverési jegyzőkönyv szerint fogantatott árverés ellen Dereu Juon ugyis mint k. k. Dereu Anna gyámja által beadott 275/911. tkv. számu előterjesztés a nagyváradi kir. ítélőtáblának 978/911. P. sz. végzéssel jogerősen elutasított és tekintettel arra, hogy a 449/911. telekkönyvi számu árverési hirdetmény és feltételeket illetve végzést a nagyváradi kir. ítélőtábla 977/911. P. sz. végzéssel jogerősen megsemmisítette, miután dr. Iszprávník Szevér ügyvéd az árverés napjától számított 15 nap alatt a vu. 27. §-a értelmében az előbbi árú 10% magasabb ajánlatot tett és a kiegészített bánatpénz fejében 140 koronát, költségekre pedig 100 koronát bírói letétbe helyezett: a Tiszafalva községben 1911. évi január 17. megtartott árverést hatálytalannak nyilvánítja és az újabb árverést elrendeli, minek folytán a nagyhalmágyi kir. járásbíróóság kerületében fekvő 1. a Tiszafalva község 85. sz. tkvben A. I. 1., 3., 4., 11., 13., 16. sorsz. ingatlanok B 7. és B 12. alatti hányadai 240 korona, 2. a tiszafalvai 85. sz. tkvben A. † 1. sorsz. ingatlan B 7. és B. 12. hányadai 6 korona, 3. a tiszafalvai 85. sz. tkvben A. † 2. sorsz. a felvett ingatlan B. 7. és B 12. alatti hányadai 7 kor., 4. tiszafalvai 85. sz. tkvben A. † 3. sorsz. ingatlan B 7. és B 12. alatti hányada 5 kor., 5. a tiszai 85. sz. tkvben A. † 5. sorsz. ingatlanok B 6, B 12. alatti ingatlan 2 kor., 6. a tiszai 64 sztkvben A. I. 1., 3., 4., 11., 13., 16. sorsz. ingatlanok B 15., B 24. hányadai 220 kor., 7. a tiszai 64. sztkvben A. † 2. sorsz. a. ingatlanok B 15. és B 24. a. hányadai 800 korona, 8. a tiszafalvai 64 számú telekjegyzőkönyvben A. † 3. sorszám alatt foglalt ingatlanok B 15. B 24. alatti hányadai 8 korona, 9. a tiszafalvai 64. számú telekjegyzőkönyvben A. † 4. sorszám alatt foglalt ingatlanok B 14, B 24 hányada 6 kor. 10, a tiszafalvai 155. sz.

tkvben A + 1 sorsz. ingatlanok B 13, B 21 a hányadai 6 kor. 11, a tiszafalvai 246. sz. tkvben A I 1. sor sz. ingatlan 6 kor. 12. a tiszafalvai 232. sz. tkvben A. I 1. sorsz. ingatlan, 4 kor. kikiáltási árban az 1911. évi október hó 20. napjának délelőtti 9 órájára Tiszafalva községében megtartandó nyilvános árverés alá fog kerülni az alábbi feltételek mellett:

1. az utóajánlat akkor is kötelező, ha az árverési vevő az árverésnél meg nem jelen, ha az árverésnél az utóajánlatnál nagyobb ígéretet nem tétetett, az ingatlanok az ajánlattevő által megvetettek jelentetik ki, az újabb árverés költségeit a vevő az ígért vételáron felül köteles fizetni, az utóajánlat akkor is kötelező, ha az annak folytán tartott árverés megsemmisítettve, újabb árverés rendeltetik el.

2. Az ingatlanok a kikiáltási árnak az 1908. évi XII. t.-cz. 26. §-ában megjelölt hányadon alul el nem adhatók és vevő a bánatpénz az 1908. évi XLI. t.-cz. 15. §-a értelmében kiegészíteni köteles.

3. Árverési kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 1. a tiszai 85. sz. tkvben A. I. 13., 15., 21. sorszámú ingatlanok B 7., B. 12. hányadai után 24 kor., 2. a tiszafalvai 85. számú tkvben A. † 1. sorsz. ingatlanok B. 7., B. 12. a hányada után 60 fillért, 3. a tiszafalvai 85. sztkvben A. † 2. sorsz. ingatlanok B 7., B 12. a. hányada után 70 fillért, 4. a tiszafalvai 85 sztkvben A. † 3. sorsz. a. ingatlan B. 7., B. 12. a. hányada után 50 fillért, 5. a tiszafalvai 85. A. † 5. sorsz. ingatlan B. 7., B. 12. a hányada után 20 fillér, 6. a tiszafalvai 64. sz. tkvben A. I. 1., 3., 9., 11., 13., 16. sorsz. a. foglalt ingatlanoknak B. 15. és 24. sz. hányada után 22 korona, 7. a tiszafalvai 64. sztkvben A. † 2. sorsz. ingatlanok a B. 15. és B. 24. a. hányada után 80 korona, 8. a tiszafalvai 64. sz. tkvben A. † 3. sz. a. ingatlan B. 15. és B. 24. a. hányada után 80 fillér, 9. a tiszafalvai 64. sz. tkvben A. † 4. sorsz. ingatlanok B 15, B. 24. alatti hányadai után 60 fillért, 10. a tiszafalvai 154. sz. tkvben A. † 1. sorsz. ingatlanok B. 13 és B 21. alatti hányadai után 60 fillér, 11. a tiszafalvai 246. sz. tkvben A. I. 1. sorsz. ingatlan után 60 fillér, 12. a tiszafalvai 232. sz. tkvben foglalt ingatlanok után 40 fillér készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1 8333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni. 4. Vevő köteles a vételárat 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 30 nap alatt, a harmadikat ugyanezen naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételár részlet után az árverés napjától számított 5% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsán, az 1881. december 6-án 39425. I. m. sz. a. kelt rendeletben előírt módon a körösbökényi kir. adóhivatalnál, mint bírói letétpénztárnál befizetni.

A bánatpénzt a bíróság az utolsó részletben fogja beszámítani. 5. Vevő köteles az épületeket birtokában vétel napjától a tüzkár ellen biztosítani és a biztosítási barcát ugyanazon naptól számított 15 nap alatt ezen bíróságnál bemutatni.

6. Az árverés jogerőre emelkedése, illetve az árverés napjától számított 15 nap elteltével a menyiben t. i. az 1908 évi 41 t. c. 27 §-a értelmében utóajánlatot senki sem ad, a vevő a megvett ingatlan birtokába lép vételbizonyítványt kap. Az ingatlan terhelő és az árverés napját követően esedékes adókat és közterheket a vevő köteles viselni. A megvett ingatlan hasznait és terhei a vevőt az árverés napjától megilletik.

7. A tulajdonjog bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után lesz vevő javára hivatalból elrendelendő. Az ezáltal felmerülő kincstári illetékek egyedül vevőt terhelik.

Az árverési hirdetmény és feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbíróóság telekkönyvi hatóságnál és Tiszafalva, Mártfalva, Körösvánd, Nagyhalmágy községek előjáróságainál megtekinthetők.

Nagyhalmágyon, a kir. járásbíróóság mint tkvi hatóságnál, 1911. évi július hó 27. napján.

4770

Gálffy, s. k.

kir. járásbíró.

Törvényesen védve.

FEMINOL

a legújabb és legjobb folyékony

fém tisztítószer

a tárgyaknak gyönyörű, tartós
fényt ad, még a rozsdafoltot is eltávolítja,
nem tűzveszélyes, nem ülepedik.

Egyedüli gyártója: **GEIKO** vegyészeti gyár

VÁCZ.

GEIGER és TÁRSA.

6909

Törvényesen védve.

**MAGYAR
GYÁRTMÁNY
WESTINGHOUSE**

TURAKOCSIK:

- 16 L.E. cardanos
- 30 L.E. cardanos
- 40 L.E. láncos

BENZINMOTOROK
GAZDASÁGI CÉLRA,
KONDEZÁTOROK

GARAGE

ARADON:

- Modern javítóműhely.
- Benzinállomás.
- Autoolaj.
- Pneuraktár.
- Szerelvények stb. stb.

Külföldi gyáraink
vezérképviselőiben:
GÁZMOTOROK
GŐZTURBINÁK
FÉKEK.

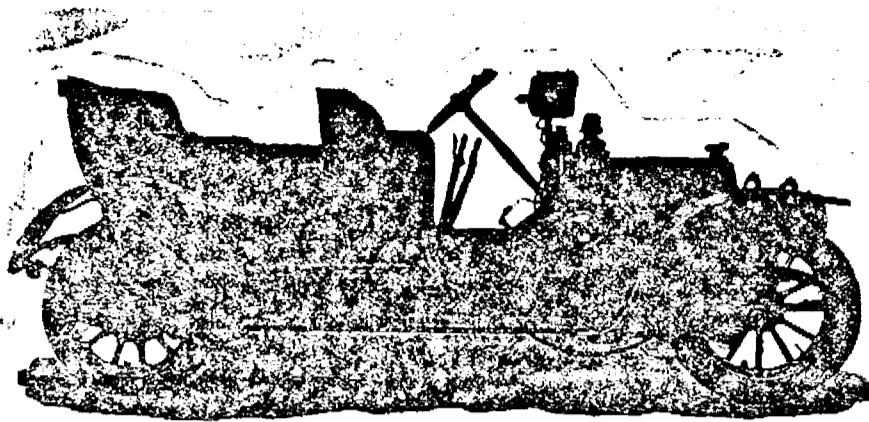
481

**LEGOLCSÓBB
VILÁGÍTÁS!**

gyárakba
udvarokra
állomásokra a

**WESTINGHOUSE
SILICA
HIGANYGŐZ
LÁMPA.**

NEM KELL KÜLFÖLDRE MENNI

Tisztelettel hozzuk a t. c. automobilozó közön-
ség tudomására, hogy aradi automobil gyá-
runkban bármely gyártmányu :: :: :: :: ::

**AUTOMOBILOK
JAVÍTÁSÁT ELVÁLLALJUK.**

Tekintettel azon körülményre, hogy az új ko-
csik gyártása és az automobilonk téli nagy
javítási munkálatai gyárunkat erősen fogják
igénybe venni, idegen gyártmányú kocsikat a
jelentkezés sorrendjében és csupán

KORLÁTOLT SZÁMBAN
fogadhatunk el javításra.

Szakszerű munkáért és pontos kivitelért
gyárunk jó hírneve s. avatol.

Uj gépek szállítására ajánlattal, —
javításra költségvetéssel készséggel
szolgálunk. :: :: :: :: ::

**MAGYAR
GYÁRTMÁNY
WESTINGHOUSE**

TEHERKOCSIK:

- 15° tonnás 16 L.E.
- 25 tonnás 35 L.E.
- 5 tonnás 40 L.E.

BENZINMOTOROK
VASUTI VONTATÁS-
RA, LÉGSZIVATTYUK

GARAGE

BUDAPESTEN:

- Modern javítóműhely.
- Benzinállomás.
- Autoolaj.
- Pneuraktár.
- Szerelvények stb. stb.

Külföldi gyáraink
vezérképviselőiben:
ELEKTROMOTOROK
DYNAMOK
ÁRAMMÉRŐK.

**LEGOLCSÓBB
VILÁGÍTÁS!**

irodákba
lakásokba
üzletekbe a

**WESTINGHOUSE
VERTEX
FÉMSZÁLAS
IZZÓLÁMPA.**

MAGYAR AUTOMOBIL R. T. WESTINGHOUSE RENDSZER.

GYÁRTELEP—GARAGE
ÉS JAVITÓMŰHELY
A R A D,
TELEFON: 694

MŰSZAKI IRODA
BUDAPEST, V. NÁDOR-U. 20.
TELEFON 168—43.

GARAGE és JAVITÓMŰHELY
BUDAPEST, IX. PÁVA-U. 10.
TELEFON: 176—41.
141—03.

==== SÜRGÖNYCÍM: „WESTINGAUTO” ARAD vagy BUDAPEST. ====

M. kir. állami jószágigazgatóság

ARAD.

27486/1911. sz.

Egy iroda- szolgai állás

egyelőre évi 600 korona fizetéssel és 140 korona lakpénzzel azonnal betöltendő az aradi m. kir. állami jószágigazgatóságnál. Egy évi szolgálat után 100 korona évi ruha-atalány, vagy természetbeni ruházat élvezete is jár. 4767

Használt

Ólom

megvételre keresztek

16151-1911. kh.

Hirdetmény.

Több ízben tapasztaltatott és panasz érkezett be aziránt hogy a katonai táviró és távbeszélő vezeték egyes helyeken erőszakosan megrongálva lettek.

Eanél fogva ezen vezeték védelme tárgyában kiadott 68,002-V-a. 1911. számú Belügyminiszteri körrendelet értelmében (figyelmeztetem a város lakosságát, hogy a vezeték szándékos vagy gondatlan megrongálásától tartózkodjék, mert ellenkező esetben a btkv. 489, 440. §§-a illetve a 1888 évi XXXI. t. cz. 12 §-a alapján büntető jogi megtorlás alá fognak vonatni.

Sarlot
főkapitány.

Aradi Nyomda

Aradi Nyomda

Részvénytársaság

készít 100 darab

névjegyet

elefántcsontpapíron
nyomva

2 koronáért.

Vidékre 2 korona 40 f.
beküldése esetén bér-
mentve szállít.

Aradi Nyomda

Tűzifa!

Igen tömören ölelve, jutányos áron kapható

Dengl Lajos

fatelepen

Kossuth-utca végén

a régi temető előtt.

Tűzifa!

Gyászkalapokban Állandó raktár. Szolid olcsó árak.

Hölgyek figyelmébe! Uj! Uj!

Értesitem a tisztelt hölgyközönséget, hogy helyben a **a Forrai-utcában gróf Hunyady-palotában** f. év október hó 1-én a mai kor ízlésének megfelelő

NŐI KALAP ÜZLETET

nyitottam, ahol raktáron tartok a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelű 4762

eredeti modell kalapokat,

ugy árakban mint a kivitelben bárkinek teljesen meg fogok felelni. Szíves pártfogásukat kérve, vagyok kiváló tisztelettel

HAVAS GIZELLA.

Gyászkalapokban Állandó raktár. Szolid olcsó árak.

Ön is szeret

jól és olcsón venni? Ha igen, úgy okvetlenül keresse fel

KORÁNYI JENŐ

cipő, kalap és uri divat áruházát, mely páratlan a jó áru és olcsó ár tekintetében. o o o o o

Még mindig van 20000

pár cipő, kalap és divatcikk raktáron mely előrehaladt sason miatt hallatlan olcsón kerül eladásra.

Cipők már 1 kor.-tól kezdve.

4534

22278-911.

Hirdetmény.

A magyar királyi Földművelésügyi Miniszternek 97326-911. sz. a. kelt rendelete alapján az 1908. 47. t. cz. következő rendelkezéseire hívjuk fel a közönség figyelmét.

1. A mustot, vagy bort cukrozni tilos, erre ugyan kivételesen engedélyt adhat az illető ker. m. kir. szőlészeti és borászati felügyelő, vagy m. kir. vinczellér iskolai igazgató, de csak olyan esetekben, amikor a must természetes cukortartalom s kedvezőtlen időjárás, vagy elemi csapás következtében annyira csekély, hogy a mustnak tényleg szüksége van a cukrozásra.

2. Édes bor készítése céljából a mustba vagy borba cukrot tenni feltétlenül tilos, erre tehát egyáltalában nem kaphat senki engedélyt.

3. Törkölybort, csigert, lórét csakis azoknak a kisebb szőlőbirtokosoknak szabad készíteni, akiknek 4 kataszteri holdnál nagyobb szőlőjük nincs és a kik bor, must, borkészítésre szánt szőlő, vagy borseprő adásvételével vagy bormérettel, illetve kis mértékben való elárusítással nem foglalkoznak. Azonban ezek is csak a saját termésű szőlőjük törkölyéből és csakis a saját házi szükségletük fedezésére készíthetnek törkölybort, még pedig a következő korlátozással:

a) Törkölykészítésre három naponál régebbi szőlőtörkölyt használni tilos.

b) Ugyanezt a törkölyt csak egyszer szabad törkölyborkészítésre használni.

c) Törkölybor készítése céljából csak annyi vizet szabad felönteni a törkölyre, a mennyi legfeljebb egy negyedrésze annak a szinmustnak, amely ugyan arról a törkölyről szüretett, vagyis egy hektoliter must törkölyéből legfeljebb 25 liter törkölybor készíthető. De egy szőlőbirtokos még így is csak annyi törkölybort készíthet, a mennyi az ő egy évi házi fogyasztására szükséges és az semmi esetre sem lehet több egy évben 20 az az Husz hektoliternél.

d) Cukrot a törkölybor készítéséhez használni tilos.

e) Pálinka (konyák) főzés céljaira nem szabad törkölybort készíteni.

f) Törkölybort forgalomba hozni tilos.

g) A ki törkölybort akar készíteni, tartozik ezen szándékát legalább 48 órával előbb a községi elöljárósnak írásban, vagy szóval bejelenteni s ugyanakkor azt is közölni, hogy mennyi törkölybort akar készíteni s mikor és hol fogja azt készíteni.

h) A törkölybort tartalmazó hordókat vagy egyéb tartályokat törkölybor felírással kell ellátni és a többi hordótól elkülönítve kell tartani.

4. A bort vagy a törkölybort szeszezni, vagyis a szesz tartalom emelése végett abba szeszt önteni tilos.

5. A borseprőből, vízzel borhoz írt készíteni tilos.

6. Az összevásárolt borseprőből való borseprő készítését üzletszerűleg folytatni s az összevásárolt seprőből kiperéselt bort forgalomba hozni tilos.

7. A bortörvénybe ütköző kihágások szigorúan büntetendők.

A büntetés 3 hónapi e zárásig és 1000 korona pénzbüntetésig terjedhet.

Arad, 1911. éviszeptember hó 28.

A városi tanács.

Ezen rovatban minden más egy-
másért kölcsönösen 4 fillér,
vagy többet betéttel 3 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útványon küldésével — a leveleken a szöveg elől — vagy levélbélyegekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzéad. Rendbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, és esetben, válaszbélyeg csatolással. Az apróhirdetések díja a szöveg száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a közlésben előhúzással jelölendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatali kiválasztás díjával megismerendő. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelige alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül elismertjük el nem vissz. a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Ki vesz nőül

20 éves félárva leányt 400.000 korona vagyonnal? Csakis komoly szándéku urak (ha vagyontalanok is) kiknél gyors házasság akadályba nem ütközik, irjanak e címre: L. Schlesinger, Berlin 18. 4558

Szép fogakat

ápolni kell. Legajánlatosabb Vojtek és Weisz Dentolin fogcrémje. I-3328

LEVELEZÉS.

Kiadó hivatalunkba

a következő jeligés levelek érkeztek:

„Pensio“
„Állami hivatalnok“
„Nem bánja meg“
„Sürgős“
„Özvegy asszony“
„Rendszeretű“
„Szorgalmas 4162“
„Szorgalmas.“

„Névtelen“

a jelzett levél a kiadóhivatalba nem érkezett. A beküldött bélyeg kévés, kérünk még 30 fillért.

Czinos, molett hölgy

ismeretségét keresem, kit anyagiilag is támogatnék. Levelek „Főhivatalnok 80“ jeligére a kiadóba kéretnek. 4747

Gummi cikkek

legfinomabb minőségben Vojtek és Weisznál. I-3329

„Nehézválasztás“

kiadóban levele van. 4784

Idősebb

uri ember barátságát keresi fess hölgy. Leveleket „Diskrét“ jeligére a kiadóhivatalba kér a lapban jelezve. 4786

Enyhe, jó illatú,

lugmentes mosdó szappan a Földes-fele Margit szappan 7 fillér. III-4831

Halló

Ki volna hajlandó egy örökké vigkedélyű fiatalemberrel megismerkedni és tartós barátságot kötni? Jellegje „Evelin.“ Aki ír neki, kéri, hogy a lapban jelezze. 5118

Lepkeshárnytól

Mimózának levél ment. 4783

Hajhullást

rögtön szüntet a Petrosafrol 1 ko, rona Földes Kelemennél. III 4831

„Carmennak“

levele van „Szükség törvényt bont“ól, kérem átvenni. 4775

Floridor!

Kellemes ünnepeket. Könnyű bőtölést kíván Celestin. 5117

Ha peccátes a ruhája

csak a „Purinált“ használja. Vojtek és Weisz-tól I-3328

KIADÓ LAKÁS.

Ne írja ki

a kopujára, ha kiadó lakása van, mert sok ültöleges zaklatást zúdít magára a lakóra. Hirdessen az „Aradi Közlöny“ apróhirdetésnek „Lakás“ rovatában és minden alkalommal neveltség nélkül kaphat kedve szerinti lakót.

2 szobából

álló utcai garcon lakás azonnal kiadó, Teleky-utca 26. sz. 4729

4 szoba,

elő- és fürdőszobából és minden hozzátartozóból álló lakás Batthyány-utca 88/a. szám alatt november 1-től kiadó. Bővebbet a házmes-ternél. 4365

Erzsébet-körút 20.

I. em. 10. a kiadó egy feltétlen tiszta 2 ablakos nagyon szép szoba uri ellátással, esetleg annélkül. 4777

Egy 2 szobás udvari lakás

mellékhelyiségekkel, továbbá egy nagy boros pince azonnal kiadó. Boros Béni-tér 16. sz. a. 4715

Elegáns garcon lakás

2 utcai szoba, fürdőszoba Rákóczi-utca 30. a. kiadó. 4774

Lakás fertőtlenítést

legolcsóbban, legjobban végezheti Vojtek és Weisz fertőtlenítő szerivel. I-3392

Orczy-utca 8. sz. alatt

2, 3, 4 szobás lakások november 1-re kaphatók. A lakásokban van: Központi melegvízfűtés, állandó melegvíz szolgáltatás, villany és légszusz vezeték, tölgyfa parketta és vacuum cleaner. A konyhában kettőle takaréktűzhely, angol edényöblítő asztalok. E kezezhető helyszínén a tulajdonossal. Ugyanott műhelynek, raktárnak, vagy mosodának alkalmas, világos és száraz souterén helyiség-k is bérelhetők. 4769

ÜZLETEK.

Egy jó forgalmu

korcsma üzlet, házzal együtt, betegség miatt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4465

Fűszer- és terményüzlet,

mely 12 éve fennáll, szép berendezéssel állásnyerés folytán átadó. Egy fűszerüzlet berendezést különállóan azonnal veszek. Czim a kiadóhivatalban.

Elutazás miatt

eladó egy jóforgalmu szatócüzlet. B.-Határ u. 4. 4727

Egy nagy bolt helyiség

kiadó Deák Ferenc-utca 40. sz. a. Vass szállodával szemben. 4741

Torontál megyében

30 év óta fennálló vegyeskereskedés, trafikkal, korcsmával, házzal együtt visszavonulás miatt eladó. Cim Berger Kálmán, Tóba. 4772

ALKALMAZÁST NYER.

Irodai teendőkhben jártas

könyvelőt keresek. Cim a kiadóban. 4701

Irodai gyakorlattal bíró fiatal ember aradi részvénytársaságnál felvétetik. — Bővebbet a kiadóhivatalban.

Keresek azonnali belépésre

egy fiatal fűszerkereskedő segédet. Hirschmann Ignác, Lippa. 4745

Ügyes üzletszerzők

helyben és vidéken kerestetnek. Ajánlatok és jelentkezések Gyorsfutár irodába kéretnek. 4735

Azonnali belépésre

kerestetik két ügyes fűszerkereskedő segéd, akik kizárólag nagyban fűszerüzletben működtek. Ajánlatok Ehrenfeld Ignác fűszer-nagykereskedőhöz Aradra intézendők. 4749

Gyakornok,

ki a román nyelvet is bírja, azonnal felvétetik. Körösvölgyi Gazdasági-Kereskedelmi és Ipari Szövetkezet Honczfő. 6772

Gyermektelen háaspár,

férfi inas, asszony szakácsné, felvétetik. Orczy-utca 12. 4781

Elsőrangú

régi biztosító társaság helybéli balesett osztálya részére a külszolgálatban is jártas tisztviselőt keres. Részletes ajánlatok „L. V. E.“ jeligére a kiadóhivatalba címzendők. 4789

Mindenes eseléd,

ki főzni tud, azonnal felvétetik. Orczy-utca 12. 4782

Könyvelőnt,

ki német kereskedelmi levelezésben is jártas, azonnali belépésre keresek. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével Dr. Fixmer Ambrus Ujarad címzendők: 4780

ALKALMAZÁST KERES.

Házvezetőnői állást keresek

október 15-ére egy magányos urhoz vagy plébániára vidékre vagy pusz-tára vagy egy jobb módu iparos-hoz a hol otthonom találálnám, bővebbet meg lehet tudni Határ-utca 68 sz. 4757

Állami tanító

ügyvédi és jegyzői irodában töltött hét évi gyakorlattal, alkalmazást keres. Cime a kiadóhivatalban. 4787

Az Aradi Kereskedők Köre

Helyeszközlő Osztályának

HETI KIMUTATÁSA

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár. igazgató.

Szabó Lipót,
irodavezető.

Megjelölés hivatalos helyiség: Kassinger-utca 8. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—12 óráig.

Keresünk:

ARADRA:

gyakorlott irodistanót és képirónót, fűszer nagykereskedés részére könyvelőt.

VIDÉKRE:

4 fűszer, rőtös és rövid,
5 vas és fűszer,
6 rőtös és divat,
3 fűszer és rövid és
4 vegyes kereskedőségét,
több tanoncot.

Ajánlatunk:

Több irodistanót,
2 fűszer és rövid,
2 vas és fűszer,
1 rőtös és divat és
2 vegyes kereskedőségét.

Az elhelyezés teljesen díjtalan. Körtagjaink előnyben részesülnek. Vidéki megkeresésekre, azoknak, akik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk. 301

Ha rovatban minden az egy-
esetben beküldésnek ára 4 fillér,
vagy többet betűkkel 3 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útványon küldendők — a csomagban a süveg címre — avagy levélbélyegekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Szóbeli megkérdezéseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításra szolgál a kiadóhivatal, és esetében, vállalkozólag csak a kiadóhivatal. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Hirdetési díj 4 fillér, vasárnapon 3 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vasárnapon betűkkel kívánt szavak a közlésben négyzetesül jelölendők. Az apró hirdetések 6 óráig tartandók. A hirdetés a kiadóhivatali kérésre díjlanul megszerkeszt. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.**

VÉTEL ÉS ELADÁS.

HA venni, vagy eladni akar, a legcélszerűbb, ha az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek 'Vétel és eladás' rovatát használja

Aradi Cipészek

Termelő Szövetkezete fiókjülete: Csermón, Weinberger Menyhért. 3451

Frisz libasír

kóser kapható nagyban és kicsinyben Weisz vendéglősnél Forrai-utca, gróf Nádasdy-palota. 4629

Gyári áron alóli

jó és olcsó női, férfi és gyermek cipők nagy választékban csak az Amerikai áruházban, Salacz-utca 1. sz. Róna Jenőnél szerezhetőek be. 3983

Garnitúra,

szalonasztal és különféle butorok olcsón eladatnak. Kőlcsey-utca 9. sz. I. em. 3. ajtó. 4776

Egy jól kijátszott

gardonka és több szoba-növény elköltözés miatt azonnal eladó. Kolliner, Szent István-u 1. 4750

6 darab pompás illatu

nagyszerűen habzó lugmentes mosdó szappan 1 korona Földes Kelemennél. III-4731

Jó karban levő

előszoba fogas, mosógép, másoló, gázcsillárok, egy kis vasmeghajtó kemence eladó. Deák Ferenc-u. 21 sz. 6 ajtó. 4756

Eladó 4764

2 női télikabát és egyes darab butorok. Tökölly-tér 6/a. emelet.

A Pályaudvar

közelében nagyobb telket megvételre keresek, szíves ajánlatokat Dr. Földes Béla, Deák Ferenc-utca 11 4768

1 öl hasábia 28 koronáért

kapható Cukor Lászlónál, Ovartéren. 4778

Két salom függöny

és egy nagy mángorló olcsón eladó. Cím a kiadóban. 4695

Eladó

148 drb. anya birka és 4 drb. kos. Sárk Józsefnél Szapárliget, Arad-megye. 4645

Legfinomabb esemege szőlőt

(chasselas, passatutti muskotály) ajánl: Hámory gazdaság, Arad, Deák Ferenc-utca 3. sz. 4577

Rövid zongora,

harmonium, eufon és 2 drb. vetőgép eladó. Cím a kiadóban. 4697

Heti munkáslapok, és könyvecskék.

A zsebkönyvecskék erős vászonkötésben, javított új, célszerű vonalozással 1 koronáért, puha vászonkötésben 60 filléért kaphatók Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében, Andrassy-tér 16. Telefon 517. 555

Zsidó

finnepi imakönyvek és az összes szertartási cikkek kaphatók Pichler Sándor papir- és írószer üzletében Arad, Szabadság-tér 1. 2551

Eladó 4719

egy pár kifogástalan kocsi. Bővebb felvilágosítás nyerhető Nádasdi palotában a házfelügyelőnél.

Fényképezőgép

21x27 amerikai gyártmányu „Seneca” automatikus objektívvel, 5 darab kettős kazetta, állvány és transport kofferral együtt, 120 koronáért eladó Bővebbet „Trifon” posterestante Borossebes. 4736

Megérkeztek!

Legújabb mintájú remek diaphanie-ablakdiszek, ugyszintén lámpa-ernyők. Ugyanitt kapható a Képes Hét című új folyóirat, számonként házhoz szállítva 20 filléért. — Krausz Paulin, színházépület. Telefon 511. 4481

Irógép

használatlan, alkalmi vétel, gyári árban eladó. Megtekinthető: Pollak fűszer-kereskedés, József főherceg-ut 11. 4497

Nappal elegáns fotel,

őjjel kényelmes ágy a Szopper-féle szabadalmazott zsilye (fotel) már 95 koronától kezdve. Divánok, ottománok, összecsukható párnázott vaságy vagy három réti afrik matracok, ruganyos matracok, levarott szalmaszakok legolcsóbb bevásárlási forrása Reiner J. Gyula kárpitos és diszitonél Arad, Lazar Vilmos-utca 1-2. sz. 4065

Eladók

teljes fűszer állványok felszerelésel, portállal, kívánatra áruval. Kosuth-utca 56. 4469

A borvédő

megvédi csapon álló megkezdett borát ecetesedés, virágzás és mindennemű borbetegségek ellen. Vojtek és Weisz. I-3828

200—250 hektó I.-ma

minőségű és elismert jó ujborkeladó. Értekezhetni: Berán Antal és Fia butorüzletében Arad, Szabadság-tér 20. 4681

A világhírű amerikai

„Vera” cipők Aradon egyedül Buchsbaum és Társa cégnél szerezhetőek be, kinek sikerült az egyedárusítást urak, hölgyek és gyermekek részére megszerezni. 1921

Képekterekből 4301

legnagyobb választék, legjutányosabban lesznek elkészítve Fischer Mór üveg, porcellán, lámpa és diszmu-áru kereskedésében. Telefon 568. Üvegezést is elvállal.

Kerékpáros

Gyorsfutár Vállalat ::

Telefon 848.

Iroda: Atzél Péter-utca 1. szám. (Zinyi-utcal oldalon.) 8412

Bőrüzlet felosztás

miatt, Lippán, bőrüzletében az összes cipész, eszmadia és szűcsárkat (fehér és vörös irha) minden elfogadható áron úgy kicsinyben, mint nagyban kiárusítom 4785

Sándor Ernő, Lippa.

FOGAK

és fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisau szépen, rágasra kitűnőek, készülnek — — —

HALMOS

fogászati műtermében Asztalos Sándor-utca 10. sz. sz. (Szabadság-tér és A-utal Sándor-utca sarok,

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 633.

4871

Biztosítom, hogy nem bánja meg

ha finom 14 karátos arany ékszer, zseb és modern hárfa ütő inga-órát akar venni, vagy javíttatni,

ha felkeresi

ZINNER

WILMOS 8102

műorás és ékszerész üzletét

Föray-u. Szabadság-téri sarok-épületben.

Haan rovában minden szöveg egy-
esetben belkötésnek ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tér 22.
Kiadóhivatali telefon: 184. sz.
Szerkesztőség: 257. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utjának küldésével — a csatlóval a szöveg elöl — vagy levélbirtokosokhoz. Többszörösen a hirdetés száma mindenkor kétszeresével megkezdendő, (a jelölt leveleket kivéve) felvételkor a kiadóhivatal, és esetében, válsághelyen csatlóval. Az apró hirdetések díja a szöveg száma mentén számított. Minden szöveg 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a közlésben négyzetesen jelenik meg. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatalban a felvételkor megkezdődik. HIRDETÉSEK ESTE PÉL. 6 ÓRÁIG VÉTELEK PÉL.

INGATLAN.

Egy kisebb bérház

a vasut mellett évi jövedelme 2460 kor, 20000 koronáért szabadkézből eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4451

A városháza közelében

Wesselény és Desseffy-utca sarkán levő új modern magánház, előnyös feltételek mellett eladó. 4608

Egy sarok ház eladó

Közép-utca 15 sz. 4778

KÜLÖNFÉLE.

Jóforgalmu vállalatokhoz

20—30 ezer koronás társ keresettek. Cím a kiadóban. 4690

Husfűstölést

Elvállalok Tököli Imre-utca 4. szám alatt. 4768

Allamhivatalnak

uri ellátást keres lehetőleg különbejáratu szobával Levelek e laphoz kéretnek „Penzió” jellegre. 4694

Gyoman

a főtéren egy gyönyörű szép üzlet-helyiség réfös és divatárunk kiadó. Ugyanottan teljes hozzávaló berendezés eladó. Bővebbet Beck Móránál Kisjenőn. 4727

Seprűgyártáshoz

kisebb tőkével társ kerestetik elsőrendű összeköttetésekkel bíró szakember által. Igen jó jövedelem biztosítva, risikó nélkül. 4722

Minden ragyog,

ha Raport fémtisztítót használ, Vojtek és Weisztlól. I 8326

A gyermekek számát

2 vagy 3-ra korlátozni okos és sok pénzt takarít meg. A biztos utmutatást ehhez — melyre vonatkozólag sok ezer hálairat érkezett be, 90 fillér magyar bélyeg ellenében diszkrétan küldi: Frau A. Kaupa Berlin S. W. 268 Lindenstrasse 51, 1224

Kerések

a Radnai uton kisebb gyári üzem részére hosszabb haszonbérleti szerződéssel egy külön álló házat. Cím a kiadóhivatalban. 4746

Épület és díszműbádogos

munkákat legjutányosabban készít egy helyben, mint vidéken Diamant Jenő Weitzer- és Kazincy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben.) 8681

Elegáns

bérautók

turára, napra, órára Deák Ferenc-utca 8. sz. Telefon 816. 2728

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban 121

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (az udvarban)

Magán pénzeket

legmagasabb kamatláb mellett elhelyezek. Weber bank-bizományiroda Világos. 4708

Közpott parket

tükröfényes lesz, ha azt Vojtek és Weisz parket-pastájával dörzsölt fel. I-3382

Az

uri közönség

b. figyelmébe ajánlom legújabb színompás homespunés és cheviot, valamint double-velour különlegességeimet, melyekből legdivatósabb fazon szerint sacco, jaquett öltönyök és raglanok rendelkeznek meg cégemnél. 3857

Szolid és pontos kiszolgálás!
Schäffer Henrik
Arad,
Andrássy-tér (Bing-ház.)
Telefon 208. Alapított 1896. évben.

Női felöltők

Óriási választék legújabb őszi és téli újdonságokban.

Legújabb angol felöltők,
divatkabátok,
plüsch kabátok,
női bundák,
costümök,
leány- és gyermek felöltők,

gyermek ruhák,
kész aljak,
juponok,
divat bluzok,
gyászruhák, gyászbluzok,
jutányos szabott áruk.

4147

Radó Gyula

új divatáruháza Arad, Andrássy-tér. (Weitzer-u. sarok.) Telefon 238.